

VÄRMLANDS ÅNOR

1994:2

Juni 1994

Medlemstidning for Värmlands Släktforskarförening

Pris 30:-
Årgång 11

*Kungsgatan i Väse någon gång efter 1916. Ur Åke Zettergrens i Vase samling. Se text sida 24
Fotograf Gustav Nordenberg (f 1875), verksam i Väse 1916 - 1950-talet.*

VärmlandsAnor utges som **medlemstidning** för Värmlands Släktforskarförening

Upplaga 750 ex, 4 ggr/år

Föreningens adress **Lars-Gunnar Sander**, Norra Berghaget, 667 32 **Forshaga**

Medlemsavgift kronor 90 per år

Familjeavgift kronor 10 per år

Postgiro 46 96 60-5 Sverige

Postgiro 0806 1944339 Norge

Redaktör **Bernhard Granholm**, **Ljunggatan 39 C**, 664 32 **Gnuns**

Arkiv **Emigrantregistret**, Box 331, 652 08 **Karlstad**. Telefon 054-15 92 72

Besöksadress **Gamla Badhuset**, **Norra Strandgatan 4**, **Karlstad**

Produktion **Consulting Data**, **Malm-torgsgatan 18, 653 40 Karlstad**. Telefon 054-21 87 77 **Fax** 054-21 87 77

Manusstopp för 1994:3 är 5 aug 1994

Innehåll

Årsmötet	2
Hur man levde	3
SVAR informerar	3
Kritisk granskning	4
Finnskogspresidenten	5
Konferens på Åland	5
Mord på Fältjägare	6
1834 kolerans år	8
Målarräkning Nyed	9
Gamla tidningar	9
Normalisering	10
Länsbeteckningar	12
Antavla 29	13
För 10 år sen	14
Antavla 30	15
Tingshuset i Häljebol	16
Värmlands Museum	16
Grundkurs i DISGEN	17
Värmland före Värmland	18
Högskolan i Karlstad	19
6000 foton	20
Boktips	21
Ur blad & Forum	23
Fynd i Värmlandsjord	25
Anor sökes	26

Styrelsen 1994

Ordförande **Lars-Gunnar Sander**, **Norra Berghaget**, 66732 **Forshaga**. Telefon 054-872754

Vice ordförande **Bernhard Granholm**, **Ljunggatan 39 C**, 66432 **Gnuns**. Telefon 0555-61153

Sekreterare **Gunnar Jonsson**, **Älvhags-gatan 25**, 66140 **Säffle**. Telefon 0533-10559

Kassör Harald Persson, **Malm-torgsgatan 18, 65340 Karlstad**. Telefon 054-218777

Materialförvaltare Bo Cider, **Skolgatan 12, 66060 Molkom**. Telefon 0553-10378

Registrator **Sonja Peterson**, **Ölmegatan 9 A, 65230 Karlstad**. Telefon 054-219411

Ledamot **Eivor Lantz**, **Lindersvägen 20**, 66341 **Hammarö**. Telefon 054-525727

Suppleanter **Gunhild Svensson**, **Odal-vägen 15, 65350 Karlstad**. Telefon 054-531448

Anette Carlsson, **Hagatan 8 G**, 65220 **Karlstad**. Telefon 054-159229

Tom Silja, **Storgatan 49**, 66730 **Forshaga**. Telefon 054-874612

Irène Luthman, **Styrbordsgatan 16**, 65227 **Karlstad**

Revisorer **Kerstin Modén**, **Resedagatan 12, 65345 Karlstad**. Telefon 054-560758

Gerhard Kaukerat, **Radhusgatan 15 D**, 66440 **Slottsbron**. Telefon 0555-30403

Revisorssuppleant **Olle Skoog**, **Skogs-gatan 7 A**, 68135 **Kristinehamn**. Telefon 0550-18312

Valberedning **Gunnar Bergström**, **Pion-gatan 24, 65345 Karlstad**. Telefon 054-560698.

Stig Jonasson, **Drevstagatan 49 A**, 68141 **Kristinehamn**. Telefon 0550-17109

Ingrid Johansson, **Värmskog Sätra**, 67195 **Klässbol**

Telefonnummer

Observera! Telefonnummer är ändrade för **Bernhard Granholm**, **Harald Persson** och **Sonja Peterson**

Årsmötet

Föreningens tionde **årsmöte** hölls i **Gamia badhuset** **lördagen den 26 mars 1994**. Ett **40-tal** medlemmar hade **samtlat**&

Val...

Till **mötesordförande** valdes **Knut Olaf Risberg** och till **mötessekreterare** **Gunnar Jonsson**. Till **föreningsordförande** för 1994 omvaldes **Lars-Gunnar Sander**. Till ordinarie **ledamöter** omvaldes **Bernhard Granholm**, **Harald Persson** och **Sonja Peterson**. Tili suppleanter nyvaldes **Tom Silja**, **Anette Carlsson** och **Irène Luthman** efter **Janet Leffler** och **Bertel Swansson**, som var i tur att avgå samt efter **Valla Johansson**, som önskade avgå efter halva mandatperioden.

Till revisorer omvaldes **Kerstin Modén** och **Gerhard Kaukerat** samt till revisors-suppleant **Olle Skoog** i stället för avgående **Bengt Tholin**.

Till redaktör för **VärmlandsAnor** omvaldes **Bernhard Granholm** och till valberedning omvaldes **Gunnar Bergström** och **Stig Jonasson**. **Ingrid Johansson**, **Värmskog**, nyvaldes i stället för avgående **Allan Johansson**.

Verksamhetsberättelse

1993 års verksamhetsberättelse, resultaträkning, balansräkning, revisionsberättelse och budget godkändes och lades till handlingarna. Styrelsen beviljades **ansvarsfrihet**.

Motioner

Motion 1 **avsåg** medlemsavgift och **familjemedlemskap**. Styrelsen hade rekommenderat avslag på den del av motionen som föreslog dopande av **familjeavgift** med motivering bland annat att **familje-medlem** inte skulle känna sig mindre **värd**. Årsmötet **beslöt** efter röstning **med** handuppräckning **med** över **2/3** majoritet att kategorin **familjemedlem** skall varakvar. Motion 2 angående **stadgeändring** **bifölls** av **års-mötet** i **sin helhet**.

Medlemsavgifter

Årsmötet beslutade på styrelsens förslag om höjning av ordinarie **medlemsavgift** till **100** kronor och **familjeavgift** till **30** kronor för 1995.

Hedersmedlem

Som första **hedersmedlem** utsågs **enhä-ligt** **Anders Höglund**, **Kristinehamn**.

Hur man levde för 100 år sedan

Kulturchefen Kjell Fredriksson i Karlstads kommun **kåserade** vid Värmlands Släktforskarens **årsmöte** lördagen den 26 mars över Hur man levde, tänkte och trodde för 100 **År** sedan. Det är **väsentligt för** en släktforskare att förstå att levnadsbetingelserna väsentligt har förändrats under ett sekel, **ansåg Fredriksson.**

För gemene **man** var rörligheten i rummet minimal under mitten och slutet av 1800-talet. Det rörde sig statistiskt sett endast om någon km per dag, gång från och till ladugård, uthus, ägor och **skogsdelar**, vilka alla **låg tätt** sammanhållna. Numera beräknas **genomsnittssvensken** röra sig 45 km per dag.

Vidare var ljuset anledning till levnads-sättet, **eftersom** före 1850 man endast hade elden som lyse och var beroende av dygnets rytm. Just i mitten av 1800-talet kom fotogen och **bergnafta** till användning men det var i **början** lyxvaror. Under senare delen av 1800-talet **började därför** romaner och tryckta **skrifter** spridas, inte bara beroende **på** bättre belysning under dygnets mörka del utan lika mycket **på grund** av massproduktion med ny **tryckteknik.**

Människans kroppshygien var för 100 år sedan starkt begränsad. Sjukdomar **härjade** och ingen eller otjänlig medicin fanns. **Vid** förlossningar var barnsängsfeber vanlig. Hade då barnet **börjat** ammas **så** spred sig smittan även till barnet. Ofta avled **därför både** moder och barn i sådana fall. **Därför** dyker det då och då upp en ny **hustru** i familjen, som

Synpunkter på SVAR - monopol ?

SVAR **har** en monopolställning. Jag vill inte tro att **man** medvetet utnyttjar detta. Men ibland **får** jag missstanken; **även** **be-**
träffande SVARs prissättning på **sina** produkter. Det kostar ca 1:- kr **att** **främ-**
ställa en mikrokortskopia. SVAR tar 15:- för en **sådan.** Att lägga på 1400% i **ad-**
ministrationskostnader kan verka i mesta laget.

Kjell Fredriksson. Foto Harald Persson
kan bli en snubbelsten för **släktforskaren** att ta sig förbi.

Det var rysk roulett

För dubbelsidig **lunginflammation** och sårfeber var möjligheten att tillfriskna endast **10 %**. De första blindtarmsinflammationerna opererades i Karlstad i början av seklet liksom att de första **blodtransfusionerna** **böjades**, dock utan att kunna **artbestämma** blodet.

Men man hade inte något att jämföra med utan uppfattade vad som hände som en högre **makts bestämelse.** Religionen var räddningsplankan för **hårt** **prövade** familjer och prästerna gjorde givetvis sitt till att upprätthålla tron **på** en allvis gudomlighet.

Den lilla världen var för den **enskilda** människan den stora världen, där allt kretsade **kring** familjen och närmiljön.

Harald Persson

Det kanske vore motiverat att SSF sökte andra vägar för att **erhålla** mikrofilm material. Min **kritik** mot prispolitiken gäller även lånepriserna. Där **har** SVAR själva angivit sin kostnad till 2-3 kronor per volym för hanteringen vid lån.

BGm

SVAR informerar

SVAR **har** producerat ett stort antal nya mikrokort och sänt ut omfattande information om **detta.** Jag skall ur detta **välja** ut sådant som direkt rör Värmland. För de som önskar ytterligare information hänvisar jag till Gamla badhuset eller närmaste bibliotek **där SVARs** katalog finns.

SVAR inviger sitt nya **forskarcentrum** i **Ramsele** den 26 augusti i år.

Slakt i Amerika ?

Swenson Swedish Information Research Center (**SSIRC**) i Rock Island, Illinois är generalagent för SVAR i USA och **Canada.**

Domböcker

De första **häradernas** domböcker från Stockholms lan har nu konverterats. Dessutom **har** Svea **hovrätts** renovationer filmats för de rätter vars ursprungliga protokoll **saknas.** I en kunglig **instruktion** den 8 januari 1635 föreskrevs att underrätterna skulle leverera tvi renovationer till landshövdingen av vilka ett exemplar skulle sändas till hovrätten. Efter hand **har** gjorts inskränkningar i denna skyldighet. 1712 föreskrevs att sådana brottmål, som blivit underställda hovrätten kunde utelämnas.

Värmland **låg** 1636-1813 under Göta hovrätt och några mikrokort från Värmland **finns** inte bland de nu presenterade korten. Däremot **finns** ett par s k **lapp-**
kataloger för Värmland filmade. En lappkatalog är ett **handskrivet** register över **domböcker.** Korten omfattar åren och **har** N 1631-1845, D61759 respektive 1646-1845, S01709. **Arkivbildare** är Svea hovrätt.

Stadshistoriska institutet

Stadshistoriska institutet tillkom 1919 **och** inriktades till stor del på att **förteckna**
arkivmaterial i **Riksarkivet** av betydelse **för** den stadshistoriska forskningen. **Ar-**
betet resulterade i ett kortregister. **Regist-**
reringen omfattade fyra sinsemellan klart

Fortsättning sida 4

Kritisk granskning av SVAR

Som framgår av artikel på annan plats har en mängd nya SVAR-kort givits ut. Detta är mycket glädjande. Stickprovsbeställningur det nyttgivna har dock givit anledning till viss besvikelse och jag finner det angeläget att framföra en del negativ kritik i VärmlandsAnor. SVAR har delgivits innehållet i min kritik och beretts tillfälle att svara. Något svar till redaktionen har inte kommit, men vi är alltför öppna för att publicera SVARs synpunkter.

De granskade korten berör inte Värmland, men om de utgör typexempel för SVARs hela produktion, så är det angeläget även för VärmlandsAnors läsare. De köpta korten är från konverteringen och nyfilmningen av **domböckerna**. Av de konverterade har jag granskat kort D02614, Danderyds skeppslag, Ala:13 och av det nyfilmade D00564, Gotlands

län, volym 97 och Västernorrlands län, volym 202; de båda sistnämnda från Svea hovrätts renoverade **domböcker**.

Genomgående konstaterar jag att det är dålig kontrast i kopieringen. Kontrasten kan man testa genom att söka läsa den inledande **textrutan** med vita bokstäver mot en vanlig glödlampa. Detta skall gå att göra mot en vanlig glödlampa. Det låter sig inte göra med dombokskorten.

Man har använt sig av förminskningsgrad så att man får plats med 50 bilder per kort. Detta innebär att uppslagen **läses** med "stående" kort i läsapparaten. Texten är i de flesta fall läsbar, men ofta förekommer text med mycket liten stil, vilket innebar svårigheter med denna kraftiga förminskning. Dessutom fanns ju tidigare önskemål om att all **nyproducerad film** skulle göras så att korten kunde **läsas** "liggande" i apparaten. En del kort verkar vara dåligt sköljda vid **fixeringen**, vilket yttrar sig i en **brunfärgning** av korten vid belysning.

Man har heller inte **beaktat** tidigare framförda önskemål om en ljusare **färg** på kortens **textremsa**. Texten **bör** vara läsbar i **rumsbelysning**. Vid leverans av

dombokskorten **har** man mörkröda **textremsor**. Dessutom är den svarta texten inkopierad så svagt att den är **svår** att läsa mot den mörka **bakgrunden** även i läsapparat.

Speciellt mikrokorten med volym 202 från Västernorrlands län är intressanta. Där finns det en tidigare gjord **mikro**filmning utförd av **Härnösands** landsarkiv att **jämföra** med. Dessa har gjort filmning för läsning med "liggande" kort, med 30 bilder per kort. Där är givetvis **småskrivnen** text lättare att läsa. Man ser även skillnad i kvalitet om **man håller** kort från de **båda filmningarna** jämsides mot ljuset. På den nu av SVAR gjorda filmningen **finns** speciellt ett par rutor, som **på** grund av felexponering är oläsliga. På Härnösands-versionen är dessa **rutor** fullt läsbara.

SVAR har tidigare visat att man kan **hålla** en godtagbar kvalitet på sina produkter. Jag hoppas man finner orsaken till de senaste försämringarna och **åtgärdar** dessa, samt att man **beaktar** synpunkterna beträffande **förminskningsgrad**, bildernas orientering på korten samt **textremsans** grundfärg.

Bernhard Granholm

SVAR informerar. . . Fortsättning från sida 3

avgränsade huvudgrupper av handlingar:
* medeltidsdiplom
* kungl brev i olika **arkivserier** tidsperioden 1561-1923
* **riksdagshandlingar**
* ämbetsverks skrivelser till kungl **maj:t. Filipstad**, Karlstad och Kristinehamn är bland de städer, som förekommer i registret.

Övrigt

Topografiskt register till **Fabriksberättelserna** har **upprättats**. Dessa återfinns i SVAR-pärmen under **Riksarkivet 1.8**.

En hel del material från landsarkivet i Lund är konverterat och **nyfilmade**, bl a mantalslängder. En förteckning upprättad av förste lantmätaren Ludvig B **Falkman** över material som 1845 fanns i danska Rigsarkivet finns bland det **nyfilmade**.

Från Stockholms stadsarkiv **har** filmats kyrkoarkiv med **födelseböcker** fram till och med 1923.

BGm

Svenska Antavlor 1980-1993 med värmländsk anknytning

1	Min farmors förfäder	Bo Lindwall
13	Värmlandsanor	Peter Olausson
15	Min morfars förfäder	Anders Perlinge
16	Min morf' förfäder	Bo Lindwall
27	John Ericssons härstamning	Håkan Skogsjö
56	J E Janssons antavla	Kjell Åberg
86	Några anor från Nyed	Björn Edman
100	Min morfars anor	Ulf Berggren
106	Värmlandsanor	Elisabeth Thorsell
111	Bergsmän och gruvbrytare i Värmland	Elisabeth Thorsell
115	Min fars anor	Margit Jansson
118	Min mormors anor	Siv Thorsell
130	Bergslagsanor	Kjell Åberg
151	Värmländska anor	Nils Sundelius
157	Min farmors anor från Fryksdalen	Mats Hellgren
163	Klarälvsanor	Gunnar Jonsson
164	Anor från Bergslagen	Nils Sundelius
170	Anor från Letälven	Hans Egeskog
188	Gräsrotter från Närke och Värmland	Erland Granåsen

Sammanställt
av
Lars-Gunnar
Sander

Finnskogspresidenten Åsta Holth

Konferens på Åland

Åsta Holth i Svullrya, Norge, fyllde 90 år den 13 februari och firade detta med Öppet hus i Eldrehusets festsal. Tidningen **Glåmdalen** ägnade hennes högtidsdag flera sidor. Hennes livsgärning i fråga om forskning kring och om **finnkulturen** i Östlandet är imponerande.

Som författarinna har ha Holth visat sin bredd, se **bokförteckningen**. Hon erhöll 1982 H M Kongens förtjänstmedalj i guld för sin insats i **lokalsamfundet** och litteraturen och 1992, vid firandet av Finlands självständighetsdag, det första **norskfinska kulturpriset** från Nordiska Rådets **kulturfond**. Hon erhöll detta med motiveringen att det är det mest betydande arbete som är nedlagt om den finska invandringen till **Värmlandsområdet** och de norska **gränstrakterna** för snart **400 år sedan**, ett levande monument över en viktig period i Ostlandets historia.

Övriga utmärkelser som tilldelats henne är Doblougpriset (det lilla nobelpriset), **Austmannapriset** och Gyldendalslegat. Som en av stiftarna till Solör-Värmland **Finnkulturforening** kan ha Holth idag glädja sig åt att denna förening nu har omkring 1000 medlemmar.

Hon är dessutom hedersmedlem i Norsk Bonde- och **Småbrukarlag**, Norsk **Husflidsförbund**, Hedmark Författarlag, Grue Sångkör, Grue **Finnskog Musik** korps och Grue **Finnskog** Ungdomslag med flera organisationer. Och hedersmedlem blir ingen utan att ha bidragit i väsentlig grad till en förenings verksamhet.

1991 blev romanen **Den blå hesten** översatt till ryska och förekom som följetong i radion dåvarande Sovjet. Översättning av några av hennes **böcker pågår** till balriskiska språk men underligt nog inte till finska.

Komet och freden, Steinen **blömer** och Kapellet är om hennes fars släkt medan **Gullsmeden, Presten** och Johannes handlar om moderns släkt.

1944 Gamle bygdevegen, **Finnskogs** berättelser

1946 **Porkkalafela**, Dikt

1955 Komet och freden, Roman

1957 Fem år på **Nuttila**, Barnbok

1958 Gullsmeden, Roman

1963 Steinen **blömer**, Roman

1967 Kapellet, Roman

1971 **Presten**, Roman

1975 Johannes, Roman

1979 Piga, Biografi

1982 **Nådens** år, Noveller

1982 En minnebok, Dikt

1984 **Fattigmans** kokebok, Roman

1987 **Volva**, Roman

1990 Den **blå hesten**, Roman

Signaturen Sven R Gjems skriver:

• At personligheten **Åsta Holth vil** leve i minnet **så lenge** det bor **mennesker** i **grenseskogene**, står **allerede** idag klart for de fleste. **Ikke** bare **gjennom** sitt forfatterskap, men like mye som den **idésaker** og inspirasjonskilde **hun** har **vært** for sitt finnskogfolk.

Det er **ikke mange** forunt å bli profet i eget land, men hun har blitt det. Uansett politisk **ståsted** eller **bosted** i **dette** gamle, **værbitte** landet **vårt, oppfatter** vi at hun har betydd **noe** for oss alle.

Gratulerer med livet ditt **så langt, Åsta!**

Harald Persson

Genealogiska Samfundet i Finland inbjuder 24-25 sept 1994 svenska **släktforskare** till VII Finlandssvenska **Släktforskar** konferensen i Mariehamn **på Åland**.

Konferensen som väntas samla över 100 släktforskare från Finland och Sverige **har** som tema **Människan** som **kulturvarelse**.

Föredragshållare är fil mag Ragnar **Mannil**, fil dr David Papp, doc **Ijas Orman**, prof Nils Stora och **fil** mag Johan **Smulter**. Förutom föredrag **anordnas** diskussioner, en panel, små **utställningar** och demonstrationer av dataprogram för **släktforskning**.

Som en nyhet vid årets konferens planeras en **släktforskarförteckning** med uppgifter om deltagarnas forskningsområden.

Anmälan ska ske snarast till hands landskapsarkiv, Box 60, FIN-22101 Mariehamn och deltagaravgiften **FIM** 150 ska samtidigt inbetalas till det finska postgirokontot 800020-12634464.

Arrangörer för konferensen är **ABF-Åland**, Genealogiska Samfundet i Finland, **Studiecentralen** Svenska Studieförbundet, Svenska folkskolans vänner, **Ålandsforskarna** och **Ålands landskapsarkiv**.

Ytterligare uppgifter om konferensens av **landskapsarkivarien** Bjame Henriksen, telefon **009-358-28-25000**.

Program och anmälningsblanketter **finns** hos Bo Cider, **Emigrantregistret**, Karlstad, telefon **054-15 92 72** och Bernhard Granholm, Grums, telefon 0555611 53.

Definitivt program för Riksstämman i Örnsköldsvik 27-28 augusti 1994 är inte klart när detta nummer tryckes.

Du som vill ha programmet, ring Bernhard Granholm 0555-611 53

Mord på Fältjägare

Redogörelsen är hämtad från Grums härads **donbok** från 1836 och är ett referat av dombokens text, stundom ordagrant **återgiven** med modern stavning. Händelseförloppet byggs upp med hjälp av **åtalades** och vittnenas berättelser. Uppgifterna från dessa är stundom motstridiga men sammantaget ger det förmodligen en **så sann** bild som möjligt av vad som hände. Absolut sanning kan med all säkerhet aldrig **uppnås**. Första delen av redogörelsen var införd i **VärmlandsAnor** 1993:3 och här kommer andra delen.

Resumé

Natten **14-15/6** 1836 blir fältjägare Adolph Brand **brutalt** nedslagen av tre andra **fältjägare på** vägen mellan **Trossnäs** och **Edsvalla**. Trots **dödliga** skador lyckas han ta sig **från** till ett torpet Lugnet i närheten. Han blöder mycket ur ett stort **sår** i pannan och kräks blod. Vid Lugnet blir han fram på morgonen omhändertagen **och förbunden** av bataljonsläkare **Flemming** vid Kungl **Värmlands** Infanteriregemente.

Han flyttas **på förmiddagen** medelst en hästkärva till sin halvbror Jonas Carlsson i Edsvalla. Han har svåra **plågor**. **Hans** händer och fötter rör sig oavbrutet under det att huvudet ligger orörligt tillbakakastat. SA småningom avtar krafterna och till slut ligger han helt stilla och utstöter **kreatursliknande vrål** tills han kl 2 **på** natten mot den 1816 avlider i broderns hem.

Urtima ting 22/7 1836

Man är nu framme vid det andra **rättegångstillfället**, urtima ting den 22/7 1836. Ett av huvudvittnena skall vittna.

Emilie Andersdotter berättar att hon den 14/6 omkring kl **11 på** kvällen kommit **gående från** Fältjägarregementets mötesplats vid **Trossnäs** **pi?väg** mot torpet Lugnet, där hon som nämnt har sitt härbärge.

Vid hemmanet **Årbäck** sammanträffade hon med Brand och Berg. Hon fortsatte i sällskap med dem. Efter en stund hördes ett hojtande rop, som besvarades av Brand. Berg bad honom vara tyst för att inte **ådraga** sig risken av ett slagsmål.

Brand slutade ropa. Efter ett tag kom de fram till de hojtande, som var Öman och Dahlström. Dessa stod mitt i vägen. Dahlström gick fram till Brand, tog tag i **rockärmen** och sade: "Vart skall du **gå?** Här **lär** du ej komma fram utan att slåss, ty här **är** post satt av översten".

Efter någon **ordväxling** gav Brand Dahlström ett slag i ansiktet med flata handen. Under tiden hade Nygren kommit **gående** och sade som det ordagrant **står** i protokollet: "Viljen i slåss skolen I här **finna** en som **står** Eder bi".

Han gick **från** till en gårdsgård och tog en hel stör **så** lång den var. Med stören slog han först Berg och sedan Brand, som **träffades** mitt i pannan **så** att han stöp i marken med blodet rinnande ur såret. Med stören slog Nygren Brand i nacken och i högra sidan varefter Dahlström **t** eller tre gånger sparkade Brand. Även Öman sparkade Brand varefter de avlägsnade sig. Emilie blev då rädd att även hon skulle angripas och skyndade sig **därifrån**.

Pi?väg hem sprang Emilie förbi **två** drängar, som kom efter och **när** dessa kommit **från** till torpet **började** de samtala med henne. De berättade att de blivit **förfördelade** av Dahlström och var även de rädda för misshandel.

När **bråkmakarna** strax därefter passerade torpet sade en av **drängarna** till Dahlström: "Ni skall nog bli **angivna**. Vi känner **åtminstone** dig, Dahlström". Dahlström frågade då om även drängarna ville slåss. Ena drängen gömde sig då bakom pigan. Dahlström hämtade då en bit av en gårdsgårdstör innan han

fortsatte sin väg. Drängarnas rädsla ökade **då** ytterligare och de bad att få natthärbärge i stugan.

Efter **ungefär** en kvart begav sig Emilie i **sällskap** med drängarna bortåt vägen för att se hur det var med Brand. Han **låg** blodig **på** dikeskanten, men ville inte ha någon hjälp. De **återvände** till torpet, men efter **ytterligare** en kvart gick Emilie **åter** bort och pratade med Brand som **fortfarande** avböjde hjälp.

Under tiden hade Dahlström **återvänt** och kom **från** och **frågade** Brand varför han stod där. "Ja, det skulle du ej veta", blev svaret varpå Dahlström svarade: "**Jag** har inte gjort dig något ont". **På** detta replikerade Brand: "Det skall du bli varse". Emiliefrågade vad Dahlström hette varvid han uppgav ett **arnat namn**. Hon sade då: "Nej, du måste heta Dahlström". Han svarade **då**: "Ja, jag heter så, men det måste väl ej **angå** dig".

Emilie gick då **tillbaka** till torpet och efter cirka en kvart kom Brand **gående** på vägen. Han blev insläppt och bad Emilie binda något runt **huvudet** med tillägget "**ty** annars tror jag det **spricker**". Hon band då om hans **huvud** med sin halsduk och gick sedan in och lade sig. Brand lade sig **på** golvet i stugan.

Efter en stund **började** han kräkas blod. Paret **Wennerberg** oroades då i sömnen och bad honom varatyst. SA **småningom** gick han ut för att tvätta sig i älven. Efter en stund **återkom** han. Han ville inte ha något att äta. Mellan klockan 6 och 7 begav Emilie sig till **Trossnäs** **för** att underretta **befälet** om Brands tillstånd och **träffade** där överste Blum.

På fråga i rätten svarar Emilie att hon ej visste om Brand hade hatten på sig när han fick motta slaget av **gårdsgårdstören**. Hon kunde ej säkert säga om det var en rund stör eller en sågad **ribba** av det slag som stundom används vid **Edsvallaegendomarna**. De båda **drängarna** **känner** hon inte. Den ena heter Carl och bor troligen i Gillberga.

vid Trossnas 1836

Nils Olsson var i sällskap med Erik Torstensson också **på** vag från **Trossnäs** vid Il-tiden **på** kvällen den 1416 **före** **huvudpersonerna** i händelsen. Vid Lilla **Årnäs** satte de sig ner i dikeskanten for att spela med en lek **cambio-kort**. Under tiden kom Brand och Berg. Dessa **kände** Nils igen. De slog sig ner och deltog i korispelet.

Efter ytterligare en stund kom **klädväva-**ren **Edberg** tillsammans med 2 **okända** karlar, som han då inte **kände** igen. En **av** de **okända** befallde att kortspelet skulle upphöra emedan han var korpral. Nils stoppade ner leken. Nils, Erik **och Edberg** fortsatte sedan vägen förbi **Årbäck** och Lugnet till ett **vägskäl** där **Edberg** tog **färväl**. Nils och Erik satte sig **åter** ner.

Efter en stund kom tre **okända** karlar, som han nu i tinget **känner** igen som de tilltalade. Dahlström gick och svängde en stör och **frågade** om de var jagare. Efter **förnekande** svar sade Dahlström: "Ja, jag ser att ni inte är **några fältjägare**". **Öman** och Nygren fortsatte, men Dahlström stannade kvar och berättade att han nyligen varit i slagsmål, samt att han skulle tillbaka för att **förnya** det.

Erik Torstensson har lika berättelse att avge.

Skogvaktare Cavallins dotter Mana får utan ed berätta om vad hon gjorde **på** morgonen den 15, det vill säga gick till **Edsvalla** för att varsko Brands bror **Jonas** Carlsson.

Målet uppskjuts nu ytterligare. Man skall **söka** de **två** drängar som varit i **sällskap** med Emilia Andersdotter **på** natten. Nygren, **Öman** och Dahlström **förpassas** till **länsfängelset**.

Urtima ting 12/8 1836

Den 12 augusti **förättas** **åter** urtima ting. Nu har **man** lyckats identifiera de **två** drängarna, som Emilia Andersdotter **träffade** **på** natten. De också är närvarande vid tinget. De heter Carl Hjert och Magnus Andersson. De tre tilltalade har

hämtats från **länsfängelset**. Prästbetyg för Emilie Andersdotter företes. Dessutom företes prästbetyg för Carl Petter Dahlström.

Först vittnar **Carl Hjert**. Han är **fältjägare**. Efter att han hade fått sin avlöning gick han över till infantemregementets lager för att träffa Magnus Andersson. Han glädde sig **åt** detta och att de hade kommit. **Magnus Andersson** berättar **ungefär samma** som Carl Hjert.

Därefter gör åklagaren sin **plädering**. **Han** anser att alla tre de tilltalade medverkat till Brands död.

Dahlström fortfar att neka till att ha deltagit i misshandeln. Nygren och **Öman** upprepar sina **erkännanden**. **Öman** vill dock inte vidgå att han sparkat Brand.

Därefter Överlägger ratten och avkunnar sedan utslag. Ratten konstaterar att enligt **provincialläkare Stagnells** obduktionsprotokoll så har slaget i panna varit en ovillkorlig orsak till Brands död. Dahlström har nekat till att vara inblandad men detta vederläggs av flera vittnesberättelser. Rätten finner bevisat att Dahlström varit just den person, som givit anledning till det uppkomna **grälet** genom att hindra Brand **på** vägen. Han och Nyman har sedan **både** slagit och sparkat Brand. **Då** dessa förhållande jämföres med 24 kapitlet 55 i Missgärningsbalken och Kungliga Förklaringen av den 23 **mars** 1807 så "**pröfvar urtima tingsrätten altså rättvist döma Nygren saker att mista lifwet genom halshuggning**".

Dahlström och Öman skall vardera erlægga hel **mansbot** med etthundra riksdaler banco. I brist av medel till **böter** skall de **straffas** med **tjuguåtta** dygns **fängelse** vid vatten och bröd i **länshäktet**, samt skall i **bägge** fallen **undergå** uppenbar **skrift** och avlösningen söndag i Nors kyrka. Av de tilltalades egendom skall statsverket ersattas för sin kostnad för kroppens **besiktigande**. **Likaså** skall de ersätta målsägarnaskostnader enligt **rak-**

ning med 5 riksdaler och 32 skillingsamt vittnenas resekostnader.

Utslaget blir **jämlikt** 25 kap 55 **Rättegångsbalken** underställt Svea hovrätts prövning. I väntan **på** detta skall de tilltalade **kvarhållas** i länshäktet.

Lagtexter ur 1734 års lag
Missgärningsbalkens 24 kap 55 säger: Nu **hafva** flere, i **bråd skilnad**, lagdt hand **å then döda**, och kan man **liufliga pröfva** af hugg, sting, eller slag, som **å** honom finnas, hvilken af them **dödssåret gifvit; miste** tå han lif, och **böten** the andre, **hvar** for sig, hel eller **half mansbot**, efter som omständigheteme äro.

Rättegångsbalkens 25 kap 55 säger: Hvad Underrätt dömdt i **grofware** brott, som til thes domstol höra, **må** ej i **fullbordan #;** utan sände sin **ransakning** och dom genast in **til Hofrätten**, at ther först vidare **pröfvas** och **skärskådas** - - -

Kommentarer

Det var mycket folk i rörelse **på vägarna** från **Trossnäs** den aktuella natten. Flera av de hemvändande **knektarna** var mer eller mindre **påverkade** av **starkadrycker**. I det slagsmålsom **inträffade** mellan händelsens huvudpersoner synes Carl Dahlström ha vant den dominerande. Den som sedan kom att utdela det dödande slaget var Thomas Nygren, som anslöt sig till slagsmålet sedan det **börjat**. Man kan **därför ifrågasätta** om han egentligen ensam bär det moraliska huvudansvaret till Brands död. Han utförde dock den avgörande **gåringen** och dömdes **därför** efter detta.

På något **ställe** i protokollet nämns att **Öman sagt** att de slagit en jössehäring. **Man** anar fientlighet mellan olika **härader** som **delorsak** till slagsmålet.

I rätten var såväl Nygren som **Öman** medgörliga och **erkände** i huvudsak det, som lades dem till last. Carl Dahlström var däremot förslagen och nekade till all inblandning. Han försökte även hindra ett huvudvittne att vittna. Nygren och

1834 - kolerans år i Sverige

1830 kom koleran till Frankrike. Därifrån kom den fruktade farsoten att spridas till andra delar av Europa. Trots karantänsbestämmelser kom epidemin till Sverige fyra **år** senare. Den 26 juli 1834 insjuknade och dog en timmerman i **Majorna** i Göteborg. Snart var hela Sverige drabbat av koleran men **Västkusen** kom att bli värst utsatt. Var **åttonde** göteborgare avled i farsoten.

Drygt **två** veckor efter det att koleran **brutit** ut i Göteborg nådde den **säfflebygden**. Häradsskrivaren B Lagerlöf **på Ökne** avled den 13 augusti och **fyra** dagar senare kallades sockenmännen i Kila till **stämma** efter **gudstjänstens** slut på begäran av sundhetsnämndens ordförande G A Lilliehöök.

Stämman beslutade att utse **Erik** Olsson i Stora Backa och Olof Andersson i Djupviken till ledamöter i **sundhetsnämnden**.

Mord **på** Fäitjägare. . .
Fortsättning **från** sida 7

Öman framstod som normalt rättframma och ärliga bondpojkar, som inte varit inblandade i något brott **föret**. Dahlström däremot var uppväxt bland annat i Göteborg och hade förmodligen haft en tidvis besvärlig ungdom. Man kan förmoda att denna bakgrund givit honom en förmåga att klara sig ur besvärligheter. **Hans** uppträdande i tinget tydde **på** detta. Bland annat genom att uppträda arrogant sökte han hävda sin oskuld.

Det jag tycker är anmärkningsvärt i domen är den stora **skillnaden** mellan dödsstraffet för Nygren och **böterna** på 100 riksdaler för de andra **två**, ett **bötesstraff**, som var värt 28 dagars **fängelse**.

Bernhard Granholm

Källor

Otryckt kalla Dombok Grums härad 1836

Tryckta kallar Sveriges Rikes lag A 1734, **faksimilutgåva** Lund 1984.

Albert W Carlsson: Med **mått** mätt, Stockholm 1989.

Det **ålades byfogden** i **varje** hemman att ha en större likkista redo. Det hus i byn som **låg** längst från bebyggelsen skulle, när smittan inkom, utrymmas och inrättas till sjukstuga. Utgifterna för mediciner skulle bestridas genom **sammanskott** av 2 riksdaler för varje helt hemman och proportionellt för mindre hemman.

Församlingsbornaskulle också företa en allmän skurning. Rummen skulle även fortsatt vara rena, **granrisade** och vädrade, säng- och gångkläder skulle **piskas** och vädras. **Vi** vet nu att detta inte hjälpte mot koleran men det var förvisso en nyttig **åtgärd**.

Protokollet för den extra sockenstämman är **skrivet** av prosten Anders Lignell och undertecknade gjorde också G **Lilliehöök**, E A Carlberg och Magnus Nilsson i Uppliden.

Den 5 oktober 1834 höll vice pastor Christian **Hedren** stämma med anledning av kungörelser från "Kungl Quarantains **Commissionen**" som upphävde karantänsbestämmelserna till lands och sjöss. Epidemin hade då avklingat. **Sockenmännen** förklarade sig tillfreds med att vitet mot personer som kommit i kontakt med epidemin **kvarstod**.

Konungens **Befallningshavande** önskade veta om församlingarna vid **Byälvens** vattendrag önskade ha kvar **karantäns-**

anstalten vid Låka **på** egen bekostnad. Sockenmännen förklarade enhälligt att de inte önskade medverka, vilket skulle av vice pastor rapporteras till höga vederbörande.

I februari 1835 meddelas att överskottet från **medikamentsammanskottet** utgjorde 33 riksdaler 21 skilling **banco**. Det skulle **sättas** in i Karlstads **Sparbank** för socknens räkning. Man hade således inte gjort av med så mycket pengar.

1834 dog 46 personer i Kila, vilket inte är uppseendeväckande **många** jämfört med de närliggande åren. 1832 dog 38, 1833 42, 1835 38 **och** 1836 49. Dödsorsakerna anges i regel bara vid olycksfall **typ drunkning**. En del av de döda begravdes **på Kilaön**.

Många av de **åtgärder** som vidtogs mot koleran på 1830-talet var förgäves. **Man** eldade **tjära**, drack **tjävatten på** fastande mage eller hade vitlöksknippor runt handlederna. Bäst ansågs dock brännvinet hjälpa.

Först långt senare upptäcktes att smittan spreds av en bakterie vanligen genom vatten. Symptom är kräkningar och **diarré** som leder till **vätskeförlust** och intorkning. Koleran har inte förekommit i Sverige sedan **1918** men är fortfarande ett stort problem i **många** u-länder.

Carl-Johan Ivarsson

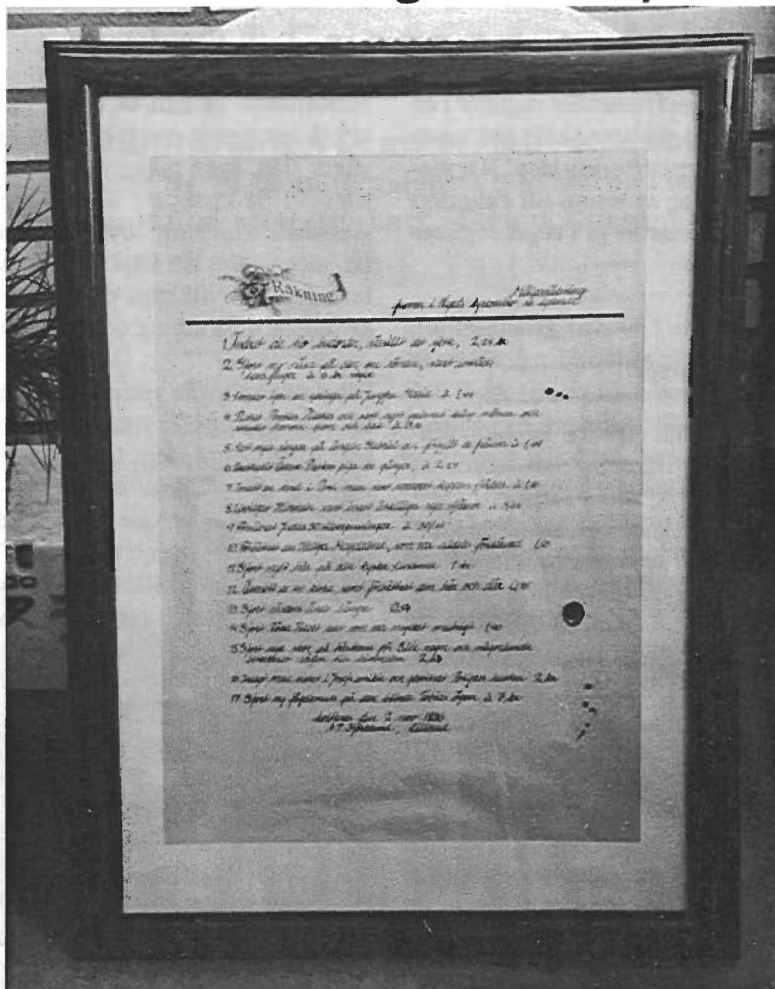
Vigselregister Botilsäter

Jag behöver hjälp att korrekturläsa ett vigselregister som jag har skrivit rent från mikrokort. Det gäller i första hand vigselregister mellan 1721-1820 (485 vigslar). Eftersom jag känner mig som lite amatör när det gäller handskriftstolkning, så är all hjälp välkommen. När granskningen är klar kommer registret att bli fritt tillgängligt på datamedium.

Andra som har intressen i Värmlandsnäs församlingarna får också gärna höra av sig för eventuell samordning av fler register. Just nu jobbar jag vidare med födelseregister för Botilsäter. Nästa församling i min prioritetlista är Bro.

Mats-Olof Sander
Aprikosgatan 89
42556 Västra Frölunda

Målarräkning från Nyed

Välbevarad avskrift av målarräkningen från Nyed. Tillhör Harald Persson

Vi har tidigare berättat om en målarräkning, som skall ha påträffats i ett kyrkoarkiv med mer eller mindre fantasifulla specifikationer som t ex "Upputsat Pontius Pilatus satt nytt pelsverk kring mössan", "Omstrukt öfversteprästens piga 3 gånger" etc. Bland de kyrkor som skall ha varit föremål för målningsarbeten är Nyeds kyrka. Bl a har Kjell Åberg vid besök på landsarkivet i Göteborg letat i Nyeds kyrkoarkiv, men inte funnit räkningen.

En sak är som nämnt att räkningen hittills inte påträffats av oss i något kyrkoarkiv. Finns den i ett arkiv så bör den finnas under J, Inkomna skrivelser eller L1, Räkenskaper för kyrka.

En annan sak är om beskrivna motiv ur den bibliska historien verkligen finns i de namngivna kyrkorna. Kjell Åberg har funnit ett klipp ur Filipstads Tidning från

1976, där räkningen finns införd tillsammans med ett uttalande av kyrkoherde Lars Ligner. Denne hävdade att kyrkan år 1836 inte kan ha varit försedd med angivna målningar, Nuvarande kyrka är från 1700-talet. Tidigare kyrkor har brunnit 1645 och 1703. Lars Ligner förmodade att det rör sig om en vandrings-sägen, och det är nog allt man kan säga om detta dubiösa dokument.

Jag har dock funnit en målarräkning i domboken för Vette-Tanums härad från 1797, volym A1:89, vintertinget §32 för målning av Hogdals kyrka i Bohuslän. Denna räkning var inte lika malandeförfattad som "rakningen från Nyed" utan beskriver arbetet som "malning i Hogdals kyrka". Orsaken till att den finns i domboken är att "den gjorde målning icke blifwit af kyrkans herrar curatorer gillad".

BGM

Gamla tidningar

Man har begärt att vi åter skall ta in uppgifter om var man kan läsa gamla tidningar i Värmland. Vi har uppgifter, som var införda 1990. Vi skall söka skaffa mer aktuella uppgifter.

Generellt kan sägas att de stora värmlandstidningarna NWT, VF och Karlstad-Tidningen finns på stadsbiblioteket och högskolans bibliotek från första utgivningsår från till nutid. Vissa år kan saknas. Tidningarna finns i form av mikrofilm eller tidningslägg. Högskolans bibliotek brukar köpa in film efter 4 - 5 månader. Filmerna på stadsbiblioteket (länsbiblioteket) är i regel tillgängliga för fjärrlån till övriga bibliotek.

Dessutom finns vid stadsbiblioteket Carlstads Stifts Tidningar och Carlstads Tidning i Stiftsbibliotekets samlingar och Carlstads Weckotidningar i Fryxellska samlingen. Dessa är från slutet av 1700-talet. I Carlstads-Gillets arkiv finns väl bevarade inbundna årgångar av Carlstads Tidningar 1804 och Carlstads Tidning åren 1806-08, 1812-25 och 1830-33.

Arvika och Kristinehamns bibliotek har lokaltidningar från orten. Högskolans bibliotek har även filmer från rikstidningar.

SVAR kommer till Karlstad

23 sept finns representant från SVAR på stadsbiblioteket

24 sept M 1000 deltar SVAR i Föreningsmöte i Gamla badhuset

Passa på att ställa frågor!

Detaljprogram i VärmlandsAnor 1994:3

Styrelsen

Normalisering av register för

Som en följd av datoranvändningen inom släktforskningen framställs register i en ökande omfattning. Ansträngningar görs att göra dessa register så lättlästa som möjligt. I denna registrering dyker ofta frågan om normalisering upp. Normalisering av ett register innebär att man ändrar stavning av namn till enhetligt och modernt språk. De register en släktforskare använder är ju i regel register över arkiv med äldre stavning.

När det gäller personnamn finns ju även i dag en varierande stavning. Exempel p3 detta kan ses i en telefonkatalog. I en sådan är stavningen inte normaliserad. Däremot är sorteringen normaliserad, dvs man har till exempel samlat alla Karlsson på ett ställe oavsett stavning. På resp ställe där namnet enligt originalstavningen alfabetiskt borde stå, så hänvisas till dess normaliserade placering. Under C står "Carlsson se Karlsson".

Telefonkatalogen är framställd på uppdrag av ett statligt bolag med de resurser en sådan verksamhet har tillgång till. Modern datateknik borde dock ge möjlighet till liknande sortering även för ideell verksamhet.

Utifrån detta vill vi ställa ett par frågor: Är vi inom släktforskningen betjänta av register typ telefonkatalogen? och om svaret är ja: Finns dessa registerprogram? Jag har talat med några registerkunniga och funnit att svaret på första frågan inte är entydigt och konsekvent "ja". Det finns synpunkter för och emot. Jag har därför bett att få synpunkter till VärmlandsAnor.

Först ut med synpunkter är Ingvar Dahl, lektor i Musik och Samhälle vid Inggesunds Musikhögskola i Arvika. Han har tidigare framfört synpunkter på normering i Werlandica 1991 under rubriken "Domboken - rattskrönika och vardagshistoria". Han vidareutvecklar detta i en specialartikel för VärmlandsAnor. I kommande nummer hoppas vi få ytterligare synpunkter - kanske bemötanden av nedanstående. Vi vill uppmana envar intresserad att komma med synpunkter.

Ingvar Dahl säger:

DIS initierade för att antal år sedan projektet CLAES, vilket innebar att främst vigselböcker från olika församlingar i Sverige skulle skrivas av, matas in i dator, sorteras och skrivas ut i bokform. För egen del bidrog jag till projektet med ett par socknar, Gillberga och Långserud i sydvästra Värmland. Gillbergaregistret kom ut i tryck 1988. Det var i stort sett en exakt (diplomatarisk) avskrift av vigseluppgiftema 1688-1860 vad gällde personnamn och ortsnamn.

I efterhand har det visat sig vara ett användbart register, men ack så trögläst genom sin bokstavstrogenhet. Det krävs ibland att man letar på 4-5 olika ställen för att hitta rätta personer.

Vigselboksregistret för Långserud har däremot normaliserats av Olof Cronberg i DIS. Normeringen har inneburit att exempelvis namnvarianter som Persson, Phrsson, Pehrzon, Pärsson, Phärsson Pährsson och så vidare kan sökas under Persson. Detta har gjort registret mycket lättläst och behändigt.

De 4 exemplen från Jesu bergspredikan (Matt. 5:13-16) får belysa hur det svenska skriftspråket förändrats under några år

hundraden. Vi kan se olikheter, men också hur gamla ord (skäppa = korg av något slag, även måttenhet) lever kvar, trots att de knappast ingår i vardagssvenskan. Stavning och ordföljder skiftar, men vi kan lätt följa med i moderniseringen, det vill säga normaliseringen av ordens utformning och innebörd.

Bibeln är en av de viktigaste grunderna för vårt skriftspråks standardisering och kyrka och prästerskap fick tidigt en viktig roll i detta sammanhang. Under 1700-talet uppmärksammade husförhållningarna att läsa ur bok och under 1800-talet inpräntades kollärarna vikten av att både kunna läsa och skriva. Utgivningen av tidningar, tidskrifter och böcker i skilda ämnen bidrog också till att standardiserat svenska skriftspråket. Även i vår tid pågår denna språkliga utveckling, med Svenska akademien och sprakvetenskapliga institutioner som granskar och normerar.

Det är viktigt att hålla i minnet att historiskt sett är begreppet rättstavning i svenska språket ett ganska nytt fenomen. Innan de senaste århundradenas skolreformer och akademiska ordlistor innehöll det svenska skriftspråket större variation vad gäller ordformer, stavning och "skolstilar" än vad vi i numera är vana vid. Vi kan jämföra med talspråket, som ju ännu i vår tid har mycket större variation än skriftspråket. I äldre tid fanns det med andra ord fler varianter av "korrekt" skrivna svenska, liksom det idag finns fler varianter av "korrekt" talad svenska. Dessa varianter formades av olika faktorer - landsbygd eller stadsmiljö, dia-

Normering

- Icke tender man heller liws och setter thet under ena skeppo l uthan på en liwsastaka at thet lyser allom them som i hwset äro. (1541)
- Icke tänder man heller lius l och sätter thet under ena skeppo lutan på en liusastaka; at thet lyser allom them, som i huset äro. (1703)
- Ej heller tänder man ett ljus och sätter det under skäppan, utan man sätter det på ljusstaken, så att det lyser för alla dem som äro i huset. (1917)
- Ej heller tänder man ett ljus för att sätta det under skäppan. I ljusstaken sätter man det, och så lyser det för alla i huset. (1968)

sortering, utskrifter och sökning

lektala egenheter, **folkomflyttningar**, om- och feltolkningar, skiftandes **skrivförmåga** etc. Det är inte ovanligt att man redan i gamla originalhandlingar kan se olika stavningar av ett och samma namn.

De som skrev in uppgifterna i **kyrko-** längder och andra protokoll, gjorde för- **stås** egna versioner av vad de tyckte sig höra och vad de ansåg vara korrekt skriv- ning. Ibland blev det **avvikelser** från det vanliga, men detta gjorde ju ingenting, eftersom man ju **så** väl visste vad man menade med det **skrivna**. Att vi århund- raden senare skulle lusläsa deras anteck- ningar var det nog få som anade.

När det gäller personnamn, **så** har vi i vår tid bevarat en större tolerans i rätt- stavningen. Namn som **Anderz, Jalmar, Kjäll, Ritha, Claesson** och **Erixon** kan vi både acceptera och kanske tycka om som originella variationer. Dessutom brukar bärarna av dessa namn inte ta särskilt illa vid sig, om deras namn **till- fälligt råkar** normaliseras.

Det gamla **skriftspråket** inrymmer ofta information om hur talspråket lat. I en gammal **skrift** kan vi stöta **på** namnen **Siffri** (Sigfrid), **Kirsti** (Kerstin), **Jaen** (Jan), **Siri** (**Sigrid**) och **Sissela** (Cecilia) och orter som **Chunneru** (Gunnerud) och **Hum** (Högerud). Vi kan genom stav- ningen **få** en antydning om dialekt och per- sonligt uttal. Det hårda **k:et** i **Kirsti** kan vi nästan "höra" liksom det k-liknande **g:et** i **Chunneru**. I originalhandlingens **språkliga** vändningar finns också en "at- mosfär", som **bör** vara angelägen att be- vara. Inte **minst** i **domböckerna** kan vi hitta det högtidliga, drastiska eller kort- hugget knapphändig, som **skänker färg** och ibland nästan litterära kvaliteter **åt** personer, platser och händelser i **släkt-** och hembygdshistorien.

Den exakta lydelsen av ett ortnamn är ett **kårt** område för forskare av olika slag. Bakom många **byanamn** och namn **på naturformationer** finns ofta en flora av betydelser, dialektal variation och om- **tolkningar**. Ibland kan **man** spåra forn- tida namn och uråldriga traditioner.

Ett exempel är **Nysäter** i **Gillberga** socken i västra Värmland, som via **äldre källor** visar sig ha haft namnet **Nu(e)sätter**, som förmodas vara knutet till det fornnor- diska mansnamnet **Hnúfa** (eller lik- nande). I **så** fall är inte **Nysäter** en "ny saterbebyggelse" utan istället den bo- plats, som en gång förknippades med **Hnúfa** och hans familj.

Ett annat exempel är i **Ärtevik** i **grann-** socknen **Långserud**. **Få** torde numera förknippa detta namn med det som det egentligen betyder -**svanviken!** Språkve- tare anser nämligen att det fornnordiska alft (svan) via lokal dialekt omvandlats till förledet **Ärt(e)**.

Ett välkänt problem för genealogen är att skilja **på** närliggande namn. I äldre tiders **bokföring** var **man** på sina håll inte **så** noga med att göra **skillnad** på Jan, Jon, Jöns, Jonas, Johan och Johannes. **På** samma sätt kan det ibland vara osäkert om barnet hette Jansson, Jonsdotter, Jönssöner eller **Jonasdöttrar**.

Likaså förekommer ofta hopblandning av **Böret** och **Britta, Elof** och Olof, Johan och **Hans**, Lisa och Elisabet, Göran och **Örian, Matthes** och Mats, Peder och Per etc. Att **Björ** kan **tolkas** som Björn kan tyckas acceptabelt liksom **Sirin** för **Sigrid** men hur normalisera **Ingel**, som enligt **Myhl-Åberg** tycks ha fungerat **både** som mans- och **kvinnonamn?**

Språket i person- och ortnamn är all t. viktigt att bevara för där finns **informa-**

Notiser i original

Gilberga sochn

1689 15 Martii

Dr Oluff **Göstafzohn** i **chränbak** ok **Enkian Chiersti** Byrgesdoteri **Chunneru**

1689 19 Xbris

Sold Jan Pedherson i **Östre Bijn medh** p **Cathrina** Joensdotter i **Gählswijck**

För att i registret få med båda dessa versioner, **så** görs endast sökorden (**namn** och ort) normerade, medan **uppgiften** som helhet bibehåller sin ursprungliga onormerade form.

tion om samtiden. Men brokigheten av alla variationer, omtolkningar och ibland uppenbara fel kan vara **förvirrande** för den som med rimlig arbetsinsats vill komma fram till om en sökt person elier plats **finns** omnämnd eller inte. När det handlar om ett register, **så** behövs **alltså** en tillfällig förenkling för att kunna sor- tera och underlätta sökandet. Detta är registrets enda uppgift. Det är viktigt att **påpeka** att en **avskrift** och dess register alltid är en sekundär **källa**, det vill säga det hänvisar till en originalhandling, som den seriöse forskaren alltid **bör** kontrol- lera för att få **så** korrekt uppgift som möjligt.

En **avskrift** av en originalhandling, som ger plats för både det diplomatiska och det normerade, är **förstås** den allra bästa. Den kan utformas **så** att **själva grund-** texten är bokstavstrogen, medan register- delen (person- och ortnamn) är norme- rad. Om det rör sig om ett enkelt regis- ter, till exempel förekomsten av perso- ner, platser eller **typ** av ärende i en dom- bok eller sockenstämmoprotokoll, **så** kan detta vara **genomgående** normerat.

När **man** skapar ett normaliserat sök- register till en avskrift, **så bör** det tydligt **framgå** (bland annat via hänvisningar) hur man genomfört normaliseringen. Att till exempel variationer av **Pähr** och **Peder** **hänförs** till sökordet **Per** och att **Ole, Ola, Olle, Olof, Oloff, Oluff, Oluf, Elof** och **Eloff** kan **sökas** under det normerade **Olof**. **På** samma sätt bör det tydligt **framgå** att exempelvis alla varianter av

Fortsättning sida 12

Normerad version

Gillberga socken

1689-03-15

Dr Olof Gustavsson i **Granbäck** och änkan **Kerstin Börjesdotter** i **Gunnerud**

1689-12-19

Soldat Jan Persson i **Östra Byn** med p **Katarina** Jonsdotter i **Gårdsvik**

Normalisering. . . Fortsättning från sida 11

ortsnamnet **Kåhlseter** (övre, nedre, **Kohlsäters** bruk etc) finns samlade under sin normerade (=nutida) version **Kolsäter**. Normalisering **bör** förstås inte drivas för långt. Det gäller att se upp **så** man inte tar fel **på** ett namn eller överdriver generaliseringen, **Andreas** blir Anders, Sone blir Sven etc. Det finns ju äldre namnformer som inte har näralligande varianter. Vissa namn som **Gullicksson** och Grelsdotter **bör därför** finnas i registret i sin ursprungliga form.

Olof Cronberg i DIS håller sedan en tid på med att utarbeta ett dataprogram för normalisering av namn. I korhet går det ut **på** att man först skapar en tabell av normaliserade **namn på** alla aktuella personer och orter. När **man** sedan exempelvis skriver in originalets **Margeta Segelsdöter**, **så** ser man till att detta i registret normeras av tabellens Margareta Segelsdöter.

Ingvar Dahl

Nr 29

Min antavla är till största delen värmländsk. Men eftersom det mest är norra Värmland, är det också en del finskt. Mormors släkt, som var den jag först började med, är **också** den, med den största andelen finska anor. Hennes släkt har kommit mest från Norra Ny, **Fryksände**, **Ekshärad** och precis **innanför** dalgränsen.

Farfars släkt finns nästan uteslutande i Norra Ny. I ett par slakter **på** 1600-talet går mormors och farfars anor **samma**. Farmors och hennes led **bakåt har levt** mest i östra Sunne, samt **Lysvik** och **Fryksände** (Prästbol).

Slutligen morfar, som härstammar från Norra Ny, Ekshärad, **Lungsund**, Vase och Gustav Adolf.

De flesta har varit självagande **bönder** eller torpare. **På** morfars, farfars och farmors sida har det också **funnits** soldater av olika rang. Flera generationer klockare samt **prästsläkter** finns också från 1750 och **bakåt** till 1500-talets **början**. Det har varit mycket **spännande** med att hitta **så** många i forskningen. Trodde nog när jag **började** forska, att jag skulle bli klar någon gång, men det blir jag nog aldrig.

Inga-Lill Reidner
Gruddvägen 19
792 50 MORA

Lansbeteckningar och koder

På begäran visar vi en tabell över länsbeteckningarna. I kolumnen längst till vänster **visas** det länsnummer, som an-

Nr	Län	Bokstav	Geokod
01	Stockholms stad	A	0100000
02	Stockholms län	B	0200000
03	Uppsala län	C	0300000
04	Södermanlands län	D	0400000
05	Östergötlands län	E	0500000
06	Jönköpings län	F	0600000
07	Kronobergs län	G	0700000
08	Kalmar län	H	0800000
09	Gotlands län	I	0900000
10	Blekinge län	K	1000000
11	Kristianstads län	L	1100000
12	Malmöhus län	M	1200000
13	Hallands län	N	1300000
14	Göteborgs-Bohus län	O	1400000
15	Älvsborgs län	P	1500000
16	Skaraborgs län	R	1600000
17	värmlands län	S	1700000
18	Orebro län	T	1800000
19	Västmanlands län	U	1900000
20	Kopparbergs län	W	2000000
21	Gävleborgs län	X	2100000
22	Västernorrlands län	Y	2200000
23	Jämtlands län	Z	2300000
24	Västerbottens län	AC	2400000
25	Norrbottnens län	BD	2500000

vänds nu. Listan **avviker så** till vida att Stockholms stad och län numera är en administrativ enhet, Stockholms **län** med **läns**siffra 01. Kolumnen Bokstav visar de **länsbokstäver**, som fanns i **bilarnas** registreringsnummer fram till 1970-talet. Denna **bokstavs**beteckning används fortfarande i många släktregister.

GEOKOD är kodbeteckning för **länsindelningen** 1910. Dessutom **har** lantmäteriet **läns** kod, som **avviker** från **här** visade.

Lägg också märke till att till exempel **riksarkivet** i vissa **arkivförteckningar** använder förkortningar av **länsnamnen** som **beteckningar**. SA till exempel anger bokstaven HHallandslän i en sådan förteckning.

Men bokstavskoderna i tabellen till vänster är de mest använda. **VärmlandsAnor** använder dem till exempel i antavlorna. Och eftersom antavlorna innehåller personer från äldre tider **så** skiljer vi **är** även **på** Stockholms stad och län.

29 Antavla för: INGA-LILL REIDNER f 1946 i N Ny. S-lan dar ej annat anges.

Gen: I Nr : 2-3(1)	II 4-7	III 8-15	IV 16-31	V 32-63
2 REIDNER N HUGO f 1918 Sunne d 1960 N Ny	REIDNER PER f 1872 N Ny d 1953 N Ny	OLSSON PER f 1841 N Ny d 1930 N Ny	CARLSSON OLOF 1818- Kårebol, N Ny	OLSSON KÄRFELDT CARL SOLDAT Kårebol 1/84-1821 PERSDTR MARIT Ösebol 1794-
	-----	MATTSDTR MARIT f 1834 N Ny d 1929 N Ny	LARSDTR BRITTA(oå) 1808- Ennarbol, N Ny	BENGISSON LARS MÅNSDTR MARIT Ennarbol-Segenäs, N -y 1770- --
	-----	LARSSON OLOF f 1834 Sunne d 1917 Sunne	NILSSON MATTES 1799- Gravol, N Ny -- -- --	ENGELBREKTSSON NILS Backa?, N Ny 1752- -- -- MATTSDTR GERTRUD N Ny 1758- -- --
	-----	JANSDTR KERSTIN f 1842 Sunne d 1925 Sunne	MÅNSDTR KERSTIN Segenäs, N Ny	PERSOON MÅNS Segenäs, N Ny 1787- -- -- HALVARSDTR KARIN Fastträs, N Ny 1784- -- --
	-----	PERSSON PER f 1864 Ekshärad d 1912 N Ny	OLSSON LARS 1811-1837 Högerud, Sunne	JANSSON OLOV Edsbjörke, Sunne 1785- -- -- JÖNSDTR MARIA Sunne 1783- -- --
	-----	PERSDTR STINA f 1864 N Ny d 1951 N Ny	OLSDTR MARIA 1810- Ivarsbjörke, Sunne	JANSSON OLOV Ivarsbjörke, Sunne 1792- -- -- ERSDTR KERSTIN Ivarsbjörke, Sunne 1792- -- --
	-----	ERIKSSON-BERGWIST OLOF f 1849 N Ny d 1916 Lima(W) (Varit i Amerika 10-15å)	LARSSON JAN 1815- Edsbjörke, Sunne	ERSSON LARS Hägerud, Sunne 1784- -- -- LARSDTR KERSTIN Edsbjörke, Sunne 1786- -- --
	-----	LARSDTR LISA f 1849 Malung(W) d 1887 N Ny (på sin 15-åriga bröllopsdag)	JÖNSDTR KAJSA 1815- Östambjörke, Sunne	JÖNSSON JON Östambjörke, Sunne 1775- -- -- OLSDTR KERSTIN Skogsberg, Sunne 1775- -- --
	-----	OLSDTR ADOLF f 1888 N Ny d 1963 N Ny	ANDERSSON PER 1821- Ekshärad	JANSSON ANDERS Ekshärad 1796- -- -- NILSDTR MARIT Ekshärad 1804- -- --
	-----	OLSDTR ELISABETH f 1887 N Ny d 1956 N Ny	ANDERSDTR GRÅ KERSTIN 1839- N Skoga, Ekshärad	PERSOON-ENGSTRÖM ANDERS 1805- -- -- OLSDTR GUNILDA 1804- -- --
3 EKLUND-R INGRID L f 1921 N Ny	-----	ANDERSSON PER 1825- Backa, N Ny	ANDERSSON PER 1825- Backa, N Ny	PETTERSSON YARHANDERS HÄRADSPROFESS Väse 1790- -- -- MATTSDTR MARIT Värnäs, N Ny 1792- -- --
	-----	OLSSON ERIK 1823- Vitsand, Fryksände	JÖNSDTR KARIN 1825- Backa, N Ny	ANDERSSON JÖNS N Ny 1788- -- -- PERSDTR KARIN 1791- -- --
	-----	PERSDTR MARIT 1824- Vitsand, Fryksände	OLSSON OLOF Fryksände 1796- -- -- ERSDTR KERSTIN Gunsjögården, Fryksände 1795- -- --	PERSSON PER Ösebol, N Ny 1789- -- -- NILSDTR INGIERD Ösebol, N Ny 1784- -- --
	-----	LARSSON LARS 1815-1870 Malung(W)-d:Q	LARSSON LARS 1815-1870 Malung(W)-d:Q	JANSSON LARS Malung(W) 1789- -- -- OLSDTR ANNA Malung(W) 1768- -- --
	-----	LARSDTR ANNA 1821-1903 Ekshärad-Malung(W)	LARSDTR ANNA 1821-1903 Ekshärad-Malung(W)	LARSSON LARS Brunnberg, Ekshärad 1796- -- -- NILSDTR LISA V Näsberg, N Ny 1792- -- --

930501

För 10 år se'n

Ur nr 1984:2

Nytt riksförbund för släktforskare?
Genealogiska föreningen (GF) har till landets **släktforskarföreningar** sänt ett brev, **där** man föreslår bildandet av en **rikstäckande släktforskarorganisation**, ett Sveriges Släktforskares Riksförbund. Grundtanken är att man i det allt kärvare klimatet för oss **släktforskare** skall **åstadkomma** en organisation med ett större antal enskilda organisationer bakom sig.

Probanden - den första

Släktforskningsklubben Probanden i **Grums** bildades efter ett upprop i lokalt annonsblad den 30 januari 1984. Ingrid Johansson.

Förteckning över arkitekt Lars Bäckvalls Elnäsarkiv
Mikrofilmsregister från Rudskoga

Landsarkiv i Karlstad

Riksdagen har nu behandlat propositionen om **landsarkiv** i Karlstad och anslagit de pengar, som föreslogs. Samtidigt förhandlar landstinget med riksarkivet om avtal för verksamheten.

Den första tjänsten vid det nya **landsarkivet** **har** utlysts. Till hösten i år beräknar **Bode Janzon** att tillsyns- och **rådgivningsverksamheten** gentemot myndigheterna i länet skall komma igång. I januari 1996 beräknas **muséet** ha flyttat ut ur Gamla Badhuset och möjligen hösten 1996 kan forskningsverksamheten kunna **börja**.

1998-1999 **beräknas** preliminärt den **så kallade pastorsexpeditionsverksamheten** **starta**, det vill säga **service** gentemot allmänheten i **folkbokföringsfrågor** för materialet 1896-1991.

Samtidigt **pågår** planering av **utökning vid Forshagadepån**. Det arbetet beräknas starta i år.

BGm

Från andra föreningar

Probanden i Grums

Den 21 februari i år **firade** Probanden i Grums sitt 10-årsjubileum. En deputation **från** VSF hade mött upp för att **gratulera** och gjorde detta genom att **hålla** korta anförenden. Lars-Gunnar Sander berättade om en **anfaders-korprals** öden i kriget i **början** av 1800-talet, Bo Cider berättade om planer inför det nya landsarkivet i Karlstad och **Gunhild** Svensson berättade om en **släktbok** hon håller på att **slutföra** och skall ge ut.

Probandens nuvarande ordförande **Judy Gustafsson** har av sagt sig uppdraget. **Judy** **har** ensam haft ansvaret för klubbens verksamhet. Man utsågen interimstyrelse, som skall diskutera klubbens framtid.

Gränsbygdens Släktforskare

Gränsbygdens släktforskare höll den 10 april sitt årsmöte i tingshuset i Mellerud. Efter **årsmötesförhandlingarna** **där** man bland annat införde formen **familjemedlemskap** höll Kjeli **Åberg** föredrag om domstolsverksamheten i äldre tider samt om några intressanta **fall** i Dalsland Om detta går säkert att läsa i **Gränsposten, föreningens medlemstidning, framöver**.

Tingshuset i Mellerud är en byggnad i tre våningar byggd 1908-09. Tingssalen används fortfarande till det den är avsedd för. På de övre **våningarna** har hembygdsföreningarna i trakten **inrett** museum och **forskarcentrum**. I museet **har** man byggt upp **rumsmiljöer** och en gammal **gatumiljö**. I **forskarcentret** finns **mikrofilmer** och olika register över kyrkböcker. Bland annat **finns** **där** ett register **från** Dals-Ed upprättat av Gunnel **Kvarnström**. **Mikrofilmbeståndet** omfattar även gränsocknarna i Värmland. Forskarcentret och museet är under sommaren öppet varje dag.

Mellerud blev tingsplats 1647 och det första tingshuset uppfördes 1650. Trakten **har** länge varit ett centrum. Mellerud **låg** utmed kungsvägen och cirka 2 mil SO om Mellerud **låg** medeltidsborgen **Dalaborg** som 1434 brändes ner vid Engelbrektsupproret.

Fortsättning p i
Antavlan sida 18

Nr 30

Detta är min mors anor, som till största delen **finns** inom Övre och Nedre **Ulleruds** samt Ransäters socknar. Nästan alla **har** **anknytning** till **jordbruket** och de har varit sin hembygd synnerligen trogna.

Det **har** förstås underlättat min **släktforskning** mycket vad dem **beträffar**. I synnerhet **har** jag uppskattat de fylliga **levnadsbeskrivningarna**, som man **finner** i dödböckerna för **Övre Ullerud** under 1700- och **början** av 1800-talet.

Gun Anér
Kallgafan 18 B
671 30 Arvika

Riksstämman Örnsköldsvik

27-28 augusti 1994

Flyg med SAS specialpris
Från Stockholm T/R 1028 kr
Från övriga Sverige T/R 1516 kr
porto 20 kr för biljetter tillkommer

Bokning hos Örnsköldsviks Resebyrå, telefon 0660-10660. Ange "Riksstämman 1994 Släktforskare Nolaskogs"

Res med tåg ger 25% rabatt på färdbiljett. Bokning per telefon 060-183534 eller fax 060-174809. Ange "Riksstämman 1994 Släktforskare Nolaskogs"

Hotellpriser enkelrum

Hotell Focus	380 kr	0660-82100
Hotell Strand	300	0660-10610
Scandic Hotell		0660-82870
Bed & Breakfast	150 kr/dubbelrum	0660-85053
Mosjöns Camping	4-bäddsstugor	0663-20089 eller 0660-62035
Gullviks Havsbad	2-bäddsstugor	0660-74582

30 Antavla för: EVA MARIA NILSSON f 1897 i Övre Ullerud. S-län där ej annat anges.

Gen: I Nr : 2-3(1)	II 4-7	III 8-15	IV 16-31	V 32-63
2 NILSSON NILS JOHAN f 1854 V Olsäterst: d 1934 Myre, Olsäter Övre Ullerud	NILSSON NILS f 1828 Smedserud, ÖU d 1885	OLSSON NILS f 1790 Farjestad, Ö U:d d 1855 Smedserud, Ö U:d	OLOFSSON OLOF 1754-1829 Hedegården-Färjestad, Ö U:d JANSDTR MARIA 1763-1840 -Färjestad, Ö Ullerud	OLOFSSON OLOF 1713-1773 JANSDTR INGEBORG -1774 ANDERSSON JAN (JOHAN) 1734-1808 BENGTSDTR CATHARINA 1721-1790 DANIELSSON OLOF 1720-1777 MÅNSDTR ANNIKA 1722-1786 JONSSON MÅNS 1718-1795 JONSDTR BRITTA 1718-1785
		ERSDTR BRITA f 1792 Smedserud, ö U:d d 1861	OLOFSSON ERK 1759-1801 Uved, N U-Smedserud, Ö U MÅNSDTR INGEBORG 1754-1839 -Smedserud, Övre Ullerud	DANIELSSON OLOF 1720-1777 MÅNSDTR ANNIKA 1722-1786 JONSSON MÅNS 1718-1795 JONSDTR BRITTA 1718-1785
1 Ansökare: NILSSON EVA MARIA f 1897 V Olsäterst: d 1988 Degerfors (T)	OLSDTR MARIA f 1834 Petterstorp Övre Ullerud d 1924	JONSSON OLOF f 1796 Petterstorp, Ö U d 1879 Västsjö, Ö U:d	OLOFSSON JONAS 1764-1825 -Västsjö, Övre Ullerud PERSDTR KERSTIN 1771-	ANDERSSON PER 1728-1804 HÅKANSDTR KARIN 1730-1806 PERSSON JON 1736-1814 BENGTSDTR ANNIKA 1742-1810 PERSSON CARL 1731-1804 NILSDTR SIGRID 1734-1779
		PERSDTR STINA f 1802 Bergsäng, Ö U:d d 1889 Edeby, Ö Ullerud	JONSSON PER 1772-1831 Hällekil-Brännvinstorp, Ö U:d CARLSDTR CATHARINA 1775-1826 Edeby-Lallaretorp, Ö Ullerud	PERSSON JON 1736-1814 BENGTSDTR ANNIKA 1742-1810 PERSSON CARL 1731-1804 NILSDTR SIGRID 1734-1779
g m COLLIN	OLSSON LARS f 1821 Tollebol d 1891 V Olsäterst:	LARSSON OLOF f 1789 Forsnäs, Ö U:d d 1863 Tollebol, Ö U:d	OLOFSSON LARS 1763-1828 Forsnäs-Tollebol, Ö Ullerud OLOFS DTR KARIN 1759-1834 -Rudsheden, Övre Ullerud	LARSSON OLOF 1732-1781 NILSDTR ANNIKA 1740-1786 ERIKSSON OLOF 1720-1793 NILSDTR KERSTIN 1731-1803
		NILSDTR BRITA f 1795 Tollebol, Ö U:d d 1870	NILSSON NILS 1769-1836 -Tollebol, Övre Ullerud OLOFS DTR STINA 1765-1823 -Tollebol, Övre Ullerud	JONSSON OLOF 1732-1800 HANDTR BRITA 1732-1800 OLOFSSON ANDERS 1715- ANDERSDTR ELIN 1715-
3 LARSDTR BRITA MAJA f 1858 V Olsäterst: d 1949 Myre, Olsäter Övre Ullerud	JONSDTR LENA f 1825 Västanaå, Ransäter d 1909 Rud, Ö U:d	HEMMINGSSON JONAS f 1788 Västanaå, Ransäter d 1849	ANDERSSON HEMMING 1740-1802 Hollsbysby-Västanaå, Ransäter LARSDTR ANNIKA 1757-1822 -Västanaå, Ransäter	ANDERSDTR ELIN 1715-
		PERSDTR MARIA f 1790 Atorp, Ransäter d 1849 Västanaå, Ransäter	JANSSONS PER 1756-1825 -Atorp, Ransäter OLOFS DTR ANNIKA 1758-1839 -Atorp, Ransäter	PERSSON JOHAN 1711-1734 HÅKANSDTR KERSTIN 1716- LARSSON OLOF 1724- ANDERSDTR MARIT 1719-

940314 Uppgifter från hf1 och beräknade från dödbok anges med understruken siffra, ex: 1754.

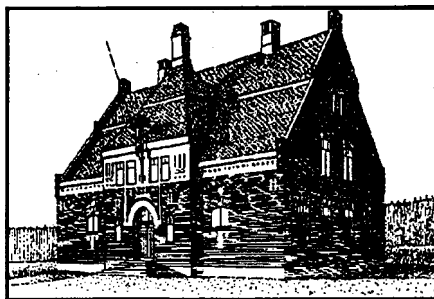
Tingshuset i Häljebol

Vi vill först påminna om att vinjetten är hämtad från en **teckning** av **Arne Ostman** efter ett gammalt vykort. **Vinjetten** används till information om tingshuset i Häljebol. Under denna rubrik berättar vi fortlöpande om aktuella händelser **kring** tingshuset.

Årsmöte hölls i april med Föreningen Tingshuset i Häljebol. I årsberättelsen redogörs för renoveringsarbetet **på** fastigheten. Mest **på grund** av de byråkratiska reglerna för **ansökan** om beredskapsarbeten kom **man** inte igång med dessa under 1993. Skrapning av målarfärg har utförts ideellt av föreningens egna medlemmar. Skräp har fraktats bort och ett ungdomslag **från Säffle** kommun har hjälpt till med trädgårdsarbete. **Man hoppas** dock komma i gång i år och före pressläggningen meddelades att man nu **börjat** med **murningsarbeten**. Man har även **fått** ett positivt besked om ekonomiskt stöd från länsstyrelsen **på** 100.000 kr till renoveringen. För **forskningsarbetet** har man i samarbete med ett större

Peter Olausson, t v, utdelar diplom till Herman Edvinsson för tillverkad nyckel. Foto Anna-Lisa Granholm

antal personer, bland annat från VSF, diskuterat uppläggningsen av forskningsarbetet. Fyra ALU-anställda **har** varit i verksamhet. De **har** fått utbildning i läsning av **gammal** stil, dokumentationsteknik och datorkunskap. Ett par av de ALU-anställda har besökt **Emigrantinstitutet** för utbildning i **släktforskning**. De två ALU-anställda har även utfört en hel del ideellt **registreringsarbete** efter ALU-periodens utgång. Under slutet av året beviljade Arbetsförmedlingen **två** fasta lönebidragstjänster.

Registreringsarbetet har omfattat **Gillbergs härads** dombok från 1858 och **bakåt** i tiden. En **pilotutgåva** av registret för åren 1850-1854 har **framställts**. I **årsberättelsen** noteras det goda samarbete man har med VSF. **Vid årsskiftet** hade man 75 medlemmar i föreningen. Styrelsen avslutar sin redogörelse med att konstatera att i och med att **domboksregistreringen** kommit i gång **har** ett stort kliv framåt tagits i föreningens historia. Det som nu produceras i form av register m m kommer att vara till gagn för generationer av historieintresserade människor.

- Självklart befinner vi oss ännu i **barnstadiet** med projektet och mycket behöver finslipas i uppläggningsen av arbetet m m, men det känns som att vi är på rätt väg. Vi **har också** planlagt att **proverregistrera** även andra typer av material, att bearbeta det vi **får fram** för bland annat **skolbruk** m m.

Vid årsmötet delades ut ett antal diplom bl a till ett par ALU-arbetarna som **arbetat** frivilligt och till Henna **Edvinsson** som tillverkat en nyckel till arkivet.

Värmlands

Vid Folkrörelsearkivets årsmöte gavs information av antikvarie Suzanne Palmquist om hur långt planerna **på** tillbyggnad av museet kommit. Som kanske är bekant har förslaget "Påskön" vunnit arkitekttävlan och detta innebär en byggnad i form av en **oregelbunden 7-hörning** med konkava sidor. Den kommer att byggas mellan **muséet** och Sandgrundsrestaurangen.

Det heter i motiveringen bland annat: "Tillbyggnaden anpassar sig till den befintliga museibygnaden genom helt avvikande form, vilket framhäver den **befintliga** byggnadens karaktär." Red vill inte uttala sig om förslaget utan **har** enbart den förhoppningen att man är medveten om att det en del vintrar kan falla mycket snö **på** de horisontella **takytorna**.

Suzanne Palmquist gav en preliminär tidtabell för bygget. Byggstart beräknas ske i augusti i år. Under våren 1996 **beräknas** byggnaden vara klar för inflyttning. DA skall **man** bland annat ha en utställningshall **på** 1200 kvm, en hörsal med 190 platser, bibliotek och bildarkiv samlade **på** ett ställe. **Man får** plats att ta hand om alla sina **föremål** och möjlighet att vårda dem **på** ett riktigt sätt. Samtidigt flyttar man ut den verksamhet man nu **har** i Gamla Badhuset och möjliggör upprättande av **landsarkivet**. Arkiv, bibliotek och annat material kommer alltså att bli mer tillgängligt än hittills. **Forskarplatser** och möjlighet till **datasökning** (text och bild) ligger också i planerna för det nya museet enligt Suzanne **Palmquist**.

Det är kanske så att vi släktforskare ser museet som ett hinder för vår forskning i det att museet "ockuperar" stora delar av **arkivhuset**. Det är förståeligt men Red tycker ändå att vi skall se museet som en resurs i vår forskning.

Det **finns** mycken intressant och värdefull kunskap att hämta inom museets vagnar, kunskap om den miljö våra förfäder levde i. Det **finns** samlingar som direkt har med släktforskning att göra,

Museum

till exempel Lagergrenska samlingen. Släktregister ur den samlingen finns mikrofilmade i Gamla Badhuset. Vi har planer **på** att närmare undersöka vad som finns i Värmlands Museum.

Källor.

Om tillbyggnaden:

Erik Andersson: **Arkitekttävling** om utbyggnad av Värmlands Museum **på** Sandgrundsudden i Karlstad. Värmland förr och nu **1993**. Muséets årsbok.

Om Lagergrenska samlingen:

Förteckning på biografika och skrifter m m i Herman Lagergrens donation. **Värmland** förr och nu **1938**.

Grundkurs i DISGEN i Karlstad

Lärare Gunnar Jonsson, Säffle, och fr v i raden närmast kameran Stig Jonasson, Kristinehamn, Tom Silja, Forshaga, Ingela Storberg, Arvika, Ingvar le Borg, Åmål. Fr v undra raden Westby, Årjäng, Gunnar Nordfors, Åmål, Sven Rhodiner, Karlstad, Lena Byström, Karlstad och Ejnar Røjdmo, Karlstad. Foto Bernhard Granholm

Lärare Harald Persson reder ut begreppet medan Ejnar Røjdmo lyssnar. Foto Bernhard Granholm

En kurs i datorprogrammet **DISGEN** har under våren **hållits** i Karlstad av föreningen. Lärare har varit Harald Persson och Gunnar Jonsson. Red hade **tillfälle** att göra ett besök under sista lektionsdagen.

13 elever **har** deltagit i kursen inte bara från Karlstad utan **även från** Årjäng, Arvika, **Åmål**, Hammarö, Forshaga, Munkfors och Kristinehamn. Vid kursen har eleverna **fått lära** sig allmänna dator-kunskaper. I dessa har bland annat **ingått** DOS-kommandon, Ner, filnamn och datavirus. Naturligtvis har **grundläggande** utbildning i DISGEN **ingått med** teori och praktik varvade.

Intresset **verkade** vara **på** topp **när** jag halsade på. **Diskussioner om** DIS-problem fortsatte **på** rasterna **utanför** lektionssalen. Lärarna var nog med att

eleverna skulle 10 minuter av varje timma **lämna** datorskärmarna, vila ögonen och slappa **på spänning** i axlar, men detta hindrade **som sagt** inte att läroämnet följde med, utvidgat med samtal om **släktforskning** i **allmänhet**.

Lärarna **var kunniga** och visade prov på stor flexibilitet i att kunna svara på alla de **frågor** som **kom** upp under **lektionerna**. Eleverna har **varit** mycket motiverade för kursen och visat stort intresse samt **haft** god **förmåga** att ta **till** sig kursinnehållet. Som bevis på genomgången kurs **erhöll** deltagarna vid avslutningen ett stilfullt utformat diplom.

Vi har förnummit att det alltfört finns ett stort intresse för ytterligare kurser **och** ber intresserade **höra** av sig till någon av föreningens styrelseledamöter.

BGm

Nr 30

Fortsättning Antavla
Gun Anér, Arvika

Fortsättning på Antavla sida 15

Generation VI

120 Per Olofsson, f 1683 i Gårdsjö Sunne, d 1754 därstädes. G 10 m

121 Britta Larsdtr, f 1680 i S Borgeby Sunne.

122 Håkan Toresson, f 1663 i Östänbjörke Sunne, d 1737 i Backa Sunne. G 1694 m

123 Britta Nilsdtr, f 165(2) i Backa Sunne.

Generation VII

240 Olof Persson d ä f i Gårdsjö Sunne, d därstädes. G 10 1674 m

241 Malin Bengtsdtr från Mellby Sunne, d 1687 i Gårdsjö Sunne

244 Tore Jönsson i Östänbjörke Sunne, nämndeman. G m

245 Gertrud Olofsdtr, d 1686 i Östänbjörke Sunne.

246 Nils Jonsson f i Backa Sunne. G m

247 Karin Månsdtr från Skäggeberg Sunne.

Generation VIII

482 Bengt Björsson från Mellby Sunne. G m

483 Dordi Svendsdtr från Bäck

489 Ingeborg Persdtr

492 Jon Elofsson, (=11:912 & 21:624) dräpt 1657, skattebonde i Backa Sunne. G m

493 Ingeborg Olofsdtr, (=11:913 & 21:625).

494 Måns Ivarsson från Skäggeberg Sunne, d 1681, fjärdingsman.

Generation IX

964 Björ Jönsson från Mellby

966 Sven Hansson i Bäck

Generation X

1928 Jöns Bondesson från Mellby. G m

1929 Ingiel Larsdtr

Värmland före Värmland

Red har fått tillfälle att uppleva det bildspel som framställts i samband med utställningen Värmland före Värmland i Gamla Badhuset. Jag skall här sammanfatta mina intryck.

Med sin förmåliga utrustning av bildprojektorer visade man ett bildspel med bilder tagna av museets fotograf Bertil Ludvigsson. Det var naturbilder och bilder av olika arkeologiska föremål, bland dem några guldföremål, funna i Värmland. Dessa förvaras dock inte på Värmlands Museum utan i Stockholm.

Bildernas kvalitet var som väntat hög. Jag stordes dock av allt det ljud, som ledsagade bilderna, som växlades i en takt som i en rockvideo. Jag har haft för mig att det var relativt tyst vid tiden före Värmland. Det har i mediavärlden utbrett sig en rädsla för tystnaden, som tyvärr spritt sig även till dokumentärbildspel.

Kohorn med ton

Ett ljud, som dock fascinerade mig var när man blåste i en kopia av Europas äldsta kohorn, funnet i Värmland. Till sammans med bilderna gav ljudet mig en känsla av att vara där i tid och rum.

Måhända förstärktes upplevelsen av kontrasten mot den överväldigande ljudtapeten före, men jag tror kohornet hade haft lika stor effekt även efter en föregående tystnad.

Kohornet i original samt flera andra föremål finns att beskåda i utställningshallen. Kohornet har enligt min mening högre värde än till och med de guldföremål som visades i bildspelet.

Utställningen är öppen över sommaren till och med 28 augusti dagligen kl 12.00-16.00. Jag rekommenderar att gå och se den och att lyssna till kohornet.

Rikt sommarprogram

Vi vill även påminna om att museet har verksamhet runt om i länet och ett innehållsrikt program under sommaren. Man har föredrag och andra arrangemang i

Alsters herrgård
von Echstedtska garden i Kila
Långbans gruvby
Torsby finnkulturcentrum
Kristinehamns museum - bildarkiv

Program och öppettider finns på museet och kommunbiblioteken i länet.

BGm

Kurs vid Högskolan i Karlstad

Våren 1995 börjar en kurs i Lokalhistoria - material och metod, 10 poäng. Denna kurs kommer att gå kvällstid på onsdagar. Upplysningar kan erhållas av Peter Olausson

Telefon 054-83 84 28 eller 0533-310 24

Anmälan senast 15/10

Anmälningssblanketter kan erhållas genom antagningsexpeditionen, tel 054 - 83 80 00. Kursschema och litteraturlista erhålles genom Solveig Eriksson, tel 054 - 83 82 95.

Högskolan i Karlstad hedrar L M Ericsson och Harry Nyquist

Högskolan i Karlstad invigde tre nya hus den 9 september 1993. På förslag av lektor Bertil Granberg döptes hörsalarna i teknikhuset, efter amerikanskt mönster, till Lars Magnus Ericsson och Harry Nyqvist-salarna.

Doktor Harry Nyquist

Lars Magnus Ericsson från Värmskog i Värmland är ju välkänd. Han kom från ett enkelt bondehem och skaffade sig målmedvetet en gedigen hantverkarutbildning. Efter utbildning i Tyskland fick han erbjudande att bli myntgravör vid Sveriges Riksbank, men han valde att bli finmekaniker.

Tack vare att Graham Bell inte patentkyddat sin telefonuppfinnning i Sverige lyckades Lars Magnus att förbättra Bells telefon. Ganska snart började han tillverka en egen modell, "Taxen", som blev känd som telefonernas Rolls Royce. Detta blev grunden till Ericsson, ett världsomfattande och teknikledande företag med nära 70 tusen anställda.

Bland tekniker är namnet Nyquist välkänt, men få vet att han kom från Värmland. Bertil Granberg kontaktade Emi-

grantregistret och vi kunde lätt hitta Harry Teodor Nyquists akt i vårt arkiv. Han föddes på en liten bondgård, Södra Tomthult i Kils socken, 1889. Harry hade bara vanlig folkskola som grund, när han emigrerade till Amerika 1907. Där arbetade han som dräng och grovarbetare för att få pengar till studier: Via gymnasiestudier och extraarbete som lärare i Minnesota började han att studera vid University of North Dakota 1912 och tog efter två års studier vid Yale University doktorsexamen i fysik 1917.

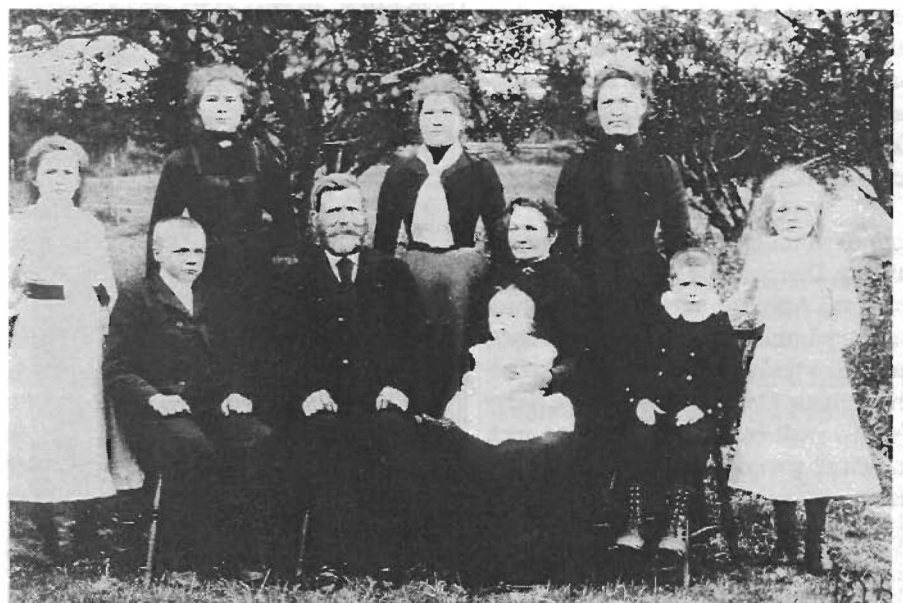
Doktor Harry Nyquist utvecklade redan omkring 1930 teorier för digital överföring av ljud. Han arbetade också med bildöverföring och television. Det är dock framför allt inom ämnet styr- och reglerteknik som Harry Nyquist nämns som en av de främsta forskarna. Allt från ubåtar till rymdraketer styrs enligt Harrys

modell. Under andra världskriget arbetade Nyquist för försvarsdepartementet och en del av hans upptäckter blev hemligstämplade i 20 år. I en egenhändigt skriven berättelse som Harry Nyquist lämnade till Emigrantregistret 1964 nämner han att "I have been granted a number of patents". Det visar sig att det var 138 patent vilket också påminner om Harry Nyquists blygsamhet.

Vid Högskolans öppna föreläsningar vid invigningen berättade ledande industri- och vetenskapsmän om dessa framstående föregångsmän så skickligt att även en lekman förstod.

Högskolans rektor Lennart Andersson gladdes i sitt tal över att Högskolan nu genom lokal envishet fått de två hus som man kämpat för sedan 1977. Genom Statens framsynthet har skolan fått ytterligare ett hus. Beslutet om det senare fattades & sent som i november 1991. Högskolan har nu 7000 elever och denna utbyggnad är ett stort steg mot att få ett universitet i Karlstad.

Fortsättningsida 20

Den 16-årige Harry sitter längst till vänster. Övre raden fr v: Selma, Astrid och Elin. Stående fr v: Amelie, Vid Harrys sida fadern Lars och modern Katarina samt syskonen Berta, Axel och Olga

6000 foton i Carl Emanuel Nygrens samling

I Karlstads kommunarkiv finns en **intressant** samling porträtt. Den **består** av 6000 bilder. **På** bildernas baksida finns noterat vem personen är med namn, titel, hemvist, födelse- och **döds**-data. Samtliga bilder är registrerade i ett alfabetiskt kortregister. Bilderna samlades av major Carl Emanuel Nygren när han författade sina historiska arbeten om Karlstad bland annat "Karlstads brand 1865 och stadens senare historia", 1915.

Högskolan. . .

Fortsättning **från** sida 19

Landshövding Ingemar **Eliasson** avtäckte en byst av **Harry** Nyquist och **förrättade** invigningen genom att klippa ett **symboliskt blågult** band.

Bland **hedersgästerna** märktes **Harry Nyquists** tre döttrar och även släktingar **från** Amerika och Sverige.

I det **härliga** brittsommarvädret ordnades en bussutflykt till födelseplatsen **Tomthult** med Erik Skoglund, ordförande i Kils Hembygdsförening, som **färdledare**. **På** en äng i Norra **Tomthult** hyllade byborna bygdens store son och bjöd **på** kaffe med härlig hembakad äppelkaka. I **höskrinda** fick de **närmaste** familjemedlemmarna åka över dalgången till Södra **Tomthult** och se **grundstena** efter det hus, **där** Harry Nyquist föddes. I ett **timrat** magasin kunde de också se hans namn inristat på väggen.

Som avslutning bjöd Kils kommun **på** middag. Den **aväts** p i Vårdshuset Kavaljeren vid Apertins **herrgård**. I sitt **mid**-**dagstal** påminde landshövding Eliasson om att det **tyvärr** inte **finns** något nobelpris i **teknik**. Om det funnits, hade **Harry** Nyquist varit en självklar vinnare, men nu fick vi som deltog se oss som gäster vid en symbolisk nobelmiddag.

Bo Cider

Med författarens **tillstånd återger** vi denna artikel, som varit införd i Bryngan nr 1993:3.

C E Nygren föddes den 3 augusti 1874 i Karlstad. **Han** avlade mogenhetsexamen 1892 och antogs senare samma år som volontär vid **Värmlands** regemente, **där** han blev underlöjtnant 1894, löjtnant 1899 och kapten 1907. Vid sitt avsked 1929 utnämndes **han** till major.

Bland olika sidouppdrag han innehade kan nämnas, att han var ledamot av stadsfullmäktige i flera år. Han var mycket intresserad av värmländsk historia och tjänstgjorde även en tid vid Generalstabens **krigshistoriska** avdelning. Han skrev cirka tjugo större och mindre arbeten om Karlstad och **åtskil**-liga tidningsartiklar och samlade in mängder av **poträttbilder**, som han lat hovfotografen Karl Nyström reproducera.

Carl Emanuel Nygren dog den 7 december 1936.

Ur Arkivpennan 411991, **informations**-blad för Karlstads **kommunarkiv**.

Källa: Meddelande från Föreningen för **Värmlands** litteratur 1984:2.

Sophia Nordenfeldt f 1827 i Björneborg, d 1891 i Blomberg, Kinnekulle, g 1861 m kammarherre greve Hugo Hamilton. Foto F Petersens Fotoateljé, Köpenhamn. Arkiv 2368

Exempel på bilder ur **Nygrens** samling:

Gustaf Fröding. Fotograf Karl Andersson, Christiania cirka 1895. Arkiv 2467

Lokförare Svante Magnusson f 1898. Foto Frithiof Söderström. Arkiv 566

Boktips

Fryksdals härads domböcker del II, 1701-1725

I tidigare nummer har **införts** en annons om fortsättning av **Gunnar Almqvists** sammandrag av Fryksdals **domböcker**. Annonsen innehöll fel uppgift om åren sammandraget omfattar. Tiden är **1701-1725** och ingenting annat. Vi beklagar skrivfelet.

Del I gavs ut av Föreningen Värmlandslitteratur. Del II **■ Gunnar Almqvist** givit ut **på** eget förlag.

Liksom i del I **har Gunnar Almqvist** i del **II** gjort en noggrann genomgång av protokollen med utförliga **namn-, ort- och sakregister**. En detalj som i detta sammanhang **bör** noteras är ansträngningen att ange **rätt sockentillhörighet** för de gårdar och byar, vars namn förekommer i flera **socknar**.

I nummer **1984:1** av **medlemstidningen** gavs positiva omdömen av del I av bland andra professor **Sten Carlsson** och fil **dr Richard Broberg**. Dessa omdömen torde gälla även del II. Del I är lite **svår** att hitta i. Del II **har** försetts med **tingsbeteckning** överst **på** varje sida, vilket är till stor **hjälp**. Del II **har** 628 sidor, nästan lika som del I. Detta vittnar om ett med Åren ökande **innehåll** i domböckerna. Innehållet **från** Åren **1701-1725** tar samma **utrymme**, som **från** åren 1602-1700.

Om utförandet i stort kan **man** säga att **bägge** delarna **kan** tjäna till prototyp för hur ett domboksutdrag skall presenteras. Genom att de innehåller såväl register som sammandrag av **domböckerna**, **så** är de i många fall fullt **tillräckliga** som **källmaterial**. De **släktskapsuppgifter**, som finns i protokollen är samvetsgrant **återgivna** i **böckerna**, till exempel **beträffande** Frisk-Frisendalds slakten i Jämtland som har en anfader i **Sunne**, Jon **Elofsson** i Backa. Namnet **Frisendahl** är för **övrigt** en gammal namnform av **Fryksdalen**. Denne Jon Elofsson finns omnämnd i protokollen och tack vare **gårdsregistret** **har** det **gått** att i del I **finna** en kvarvarande bror Nils till den son Håkan Jonsson-Frisk, som på 1670-talet utvandrade till Jämtland. Det **har** sedan **gått** att följa upp Nils Jonsson i del II.

Böckerna är alltså en **källa** för släktforskare i den **mån** sökta personer finns **nämnda** i **domböckerna**, **ty** som vi då och då påpekar: att **finna** någon i en dombok är något av ett lotteri, men man kan vara säker på att **finns** det uppgifter av **släkt-historisktintresse** i **Fryksdals domböcker** **så** är de redovisade i Gunnar **Almqvists** böcker. Även för domboksforskning i vidare bemärkelse, **så** **har** **böckerna** ett stort värde.

BGm

Register över register

Ett register över alla kända register över kyrkoarkiven **har** givits ut av SSF i form av **två** mikrokort. Registret är **sammans-** **ställt** av **Peter Heimbürger**. För de **värmländska församlingarna** **finns** uppgift **på** drygt 150 register. De **flesta** av dem **finns** i landsarkivet i Göteborg med kopia i stadsbiblioteket i Karlstad. Några register **finns** i Gamla Badhuset. Mikrokorten **finns** att köpa hos SSF för 50:- för medlemmar. Kortet kommer även att **finnas** hos VSF i Gamla Badhuset. Se särskilt utdrag ur registret i 1194:1.

BGm

Beata Losman: Kvinnoröster ur arkiven. Landsarkivet i Göteborg, N 4 i serien Arkiv i Väst 89s. Pris 60:-. Ur innehållet: **Kvinnoliv i kyrkoböcker** i Alster 1723; Myndiga och omyndiga kvinnor i Olme 1702; Den **kärleksfulla** gumman i Gillberga 1842. Övriga kapitel med **källmaterial från** Bohuslän, Västergötland och Halland handlar om trolldom och häxor, självförsörjande och ogifta **kvinnor**. Ett kapitel **har** rubriken: **Kan** husrun bli **kvitt** en omöjlig man?

Boken innehåller ett stort urval av människöden. De olika kapitlen **har** utförliga **källhänvisningar** med kommentarer av vad lagarna sade.

BGm

Järnet, folket och bygden heter en bok av **Sive Karlsson**. Den **handlar** om några av **gruvorna** och **bruken på Mälarmården** i Södermanland. Där kan man bland annat läsa om **värmlänningar** i församlingen: "Här i **Södermanland**, liksom på många andra ställen i vårt land, blev det inte någon riktig fart **på** skogskörsloma **förrän** värmlänningarna kom och lärde ut sin konst. De var mycket duktiga och

använde **kälkar** som gick under benämningen 'getdoningar'. **Bakkälken** var cirka tre meter lång och kallades geten. **Framkälken** var betydligt kortare, (boken) och den var **försedd** med **lastbanke** med en genomgående bult. **På** det viset blev lasset styrbart. Kälkarna var också **rätt låga**, vilket underlättade lastningen.

Det var inte bara i skogen som dessa duktiga och arbetsamma värmlänningar dök upp. **Herman Ekström** **har** vid genomgång av **protokollböcker från H-hammar** i **Gryt** funnit flera noteringar om värmlänningar. Mycken nyodling gjordes under 1800-talet. **År** 1826 skrev man **så** här: 'Fryksdalingen Lars Pettersson är **här** igen. Han **har** **odlat** upp tio tunnland hårdvall och skumplöjt ett kärr i **Katthaga äng**'. **Vidare:** Ny såg **har** **1876-77** byggts vid **Gatstugan** vid Mistelnstrand. Som **sågare** anställdes ett par värmiänningar från Nilsby. Även nästa år måste man resa till Karlstad för att **få** fatt i **sågkunnigt folk**'. - DA stora vattenhjulet vid **Klockartorp** skulle byggas i **Åkers** socken var det värmiänningar som anlätades för att bygga själva **stenfundamentet**. Av vad man vet **så** var det mest folk från **Fryksdalen** som drog ut **på** arbete till andra orter."

L-G S

Rosenbergs lexikon

Om detta lexikon **har** skrivits **både** här och i andra **skrifter**. **Här** skall nämnas att det innehåller cirka 70 000 namn insamlade **kring** 1880 ur 1878 års taxeringslängder och andra publikationer från SCB. Det är **skrivet** med **gammalstavning**, vilket är mest till fördel men **kan** också vara förrädisk; till fördel därför att det till största delen **återger** namnen, som de är **skrivna** i **arkivmaterialet**. Men man **får** se upp med att till exempel "e" kan vara ersatt med "ä" och vice versa. Dessutom **skrivs** "v" ofta med "fv" eller "hv". Namn som **börjar på** "Kv" stavas ofta "Qv". Det finns språkregler för dessa stavningar, men jag skall inte ge mig in på detta. " Goch "J" **kan** också byta plats i synnerhet **framför** de mjuka vokalererna.

Jag **har** hittills funnit **några** enstaka fel och egenheter. Bland annat **så** saknas havsdelen **Skagerrak**. Man **påstår** istället att Kattgatt går ända upp till **Svine-**

Boktips

Fortsättning från sida 21

I stort **så** tror jag dock att felet inte ens **kan** räknas i promille av innehållet. Det är ett verk väl värt sitt pris **när** man forskar **på** okänd mark. Till sist vill jag **nämna** ett kuriöst exempel. Jag misslyckades i att finna var Gärflotta ligger. Jag fann nedanstående hänvisning. Och sedan var jag nära att bli fast resten av dagen.

Garflotta. Se Jarflotta. Jarflotta. Se **Gärflotta**

BGm

Släktforskning, vägen till din egen historia av *Elisabeth Thorsell* i samverkan med *Ulf Schenkmanis*. En ny bok för den nye släktforskaren, se 1994:1.

Karlskoga församlings sockenstämmo-protokoll 1659-1703

I anmälan skriver *Chester Serrander* bland annat: Karlskoga Bergslags Hembygdsförening **har** blåst liv i sin **skriftserie** och givit ut avskrifter av sockenstämmo-protokoll från åren 1659-1703. **I början** av detta sekel verkade redaktör *A G Pettersson* hemmahörande i Kristinehamn. Avskrifterna gjordes av *A G Pettersson* och skrevs ut **på** maskin av hans dotter *Annie Anders Aureliusson* och *Gunnar Larsson* kommenterar avskrifterna och **påvisar** alternativa **tolkningsförslag** i texten. Det förekommer även varierandestävning i avskrifterna. Kommentarer avslutas med att konstatera att "dessa **källkritiska** brasklappar uppvägs dock genom den ökade tillgängligheten av ett **lokalthistoriskt** högtintressant material, till gagn för **hembygds- och släktforskare**."

Utgåvan **har** kompletterats med ord-förklaringar och tabeller över **mått- och viktsystem**. Protokollen innehåller flera personuppgifter. Avskrifterna som är **på** 24 sidor kostar 40:- och kan **beställas** från **Karlskoga** Bergslags hembygdsförenings arkiv, Hotellgatan 5, 691 31 Karlskoga, telefon 0586-575 05.

Kyrkogården berättar av *Abraham Winka* är en redogörelse över dem som är begravda vid **Apelvikens** sanatorium i Varberg. Där finns bland annat uppgifter om några från **Värmlands** län. Totalt **finns** uppgifter om 136 personer.

Kustsanatoriet Apelviken i **Varberg** grundades 1902. **Vid** sanatoriet vårdades patienter med körtel, led- och bentuberkulos. **1924** anlades en kyrkogård vid sanatoriet. Den förste, som begravdes på kyrkogården var sanatoriets överläkare med lic stadsläkaren *Johan Severin Almer*. Den sist begravne var kördrängen *Sven Andersson*, död 1954. Han var anställd på **Apelviken**. **Övriga** begravna är patienter.

Författaren berättar i inledningen om sin egen tid som patient **på** Apelviken 1938-1940. 1990 **återkom** han till Varberg. Han **skriver**: "Jag var nu tillbaka **på** samma plats som för 50 år sedan. Mig hade det förunnats att bli frisk och stark, få utbildning och ett trivsamt arbete i samhällets tjänst, men **här på** kyrkogården **låg** många kamrater i samma ålder som jag. De hade alla haft sina drömmar och förhoppningar inför framtiden, men **här** hade deras liv slutat i allt för unga år." *Winka* beslöt att **tvätta** och rengöra **gravstenarna**, samt **fylla** i namnen med färg, vilket gör att man i dag tydligt kan se alla **inskriftioner** på gravstenarna.

Iförordet ges en sammanfattande historik över tuberkulosen, sanatoriet och kyrkogården med **beskrivning** av **begravningsgudstjänsten**. Totalt finns 136 personer begravna. Förteckningen av de begravna inleds med en statistik. Av den kan man utläsa att de flesta kom från de norrländska länen. Detta **har** sin förklaring i de dyra hemtransporterna av de **döda**, kostnadersom fattiga anhöriga inte hade råd med. För varje begravne finns sedan uppgifter om **familjerelationer** med i en del fall **levnadsbeskrivningar** samt i några fall referat från begravningen.

Winka **har** hämtat sina uppgifter ur **kyrkoarkiv**, litteratur om sanatoriet, **tidningsartiklar**, **journaler** och gravregister, samt från kontakter med de avlidnas anhöriga.

Boken är ett gripande **vittnesbörd** om människoöden för inte **så** länge sedan. Boken kostar 50:- + porto och kan beställas av *Abraham Winka*, **Engelbrekts-gatan** 44, 432 35 Varberg, telefon **0340-148 39**.

BGm

Förteckning Över bokrecensioner i Släkthistoriskt Forum 1987-1991
Böcker om Värmland
Almqvist Gunnar. Sammandrag av Fryksdals **härads domböcker** 1602-1700. **87:4:21**

Ericson Jarl. Finnar i väst. **91:2:19**
Forshaga Hembygdsförening. Torp och torpminnen i Forshagabygd. **90:1:19**
Föreningen för Värmlandslitteratur. Wermlandica 1986. **87:3:16**

Wermlandica 1987. **89:1:17**
Wennlandica **1988**. **89:1:20**

Hedin Mai. Historik över Askersby. **89:3:28**

Ingman Alvar (red.). Glasfors-Hillringsbergs bruks historia. **87:2:18**

Johansson Ivan. Torp och torpare i *Gillberga III*. **87:2:16**

Kila östra bygdegårdsförening. Laga skiftet 1842-46 i Knöstad. **89:1:20**

Boda hemman i Kila socken. **89:1:20**

Soldattorpen i Östra Kila. **89:1:20**

Storskiftet 1785 och laga skiftet **1841-43** i Boda. **89:1:20**

Östra **Skrusered** i Kila socken. **89:1:20**

Linnarud Arne. Suhoine, de **äldsta** grenarna. **88:1:19**

Födda, vigda och döda i **Sunne församling**. **91:1:29**

Losman Beata. Kvinnor, **män** och **barn på 1800-talets** svenska landsbygd. **87:4:20**

Lundell Ake. Sockenbibliografi för Segerstad. **89:1:21**

Nordmarker Hilmer. Stjälpet - den gamla bergslagsbygden. **89:4:18**

Olausson Peter (red.). Haradsbladet. **87:2:17**

Boken om **Långserud**. **87:3:17**

Forskarkatalog för Värmland 1988. **89:3:26**

Ros Einar. Söljeboken. **87:2:20**

Stiftelsen Frykerud! historia. Frykerud II. En bygd i förvandling. **90:2:20**

Zetterberg Bengt Adolf: Vid **Glafsfjordens** stränder. **90:5:14**

Värmland förr och nu 1994.

Lagom till pressläggningen har **Värmlands Museums** årsbok årgång 92 kommit ut. Den handlar om musiklivet i Värmland. Vi ber att få **återkomma** med omdömen när vi hunnit läsa den.

Ur blad och Forum

Anno **Domini** (Nora Stadz och Bergs-
la g **Slegtorskare** Bladh) No 23, dec
1993. **Leif** Lindahl: "Om den svenska
skolans historia". Skolundervisning
fanns även före 1842.

Anropet nr 211993. **StorStockholms**
Genealogiska förening. Reportage av
Stefan Seidel "Lokalhistoriska arkivet i
Leksand" hämtat ur DIK-forum 1992:16.
"Stöld i **Råneå kyrka**" av Berthill **Munke-**
stam.

Bryggan nr **1993:1** Utgiven av Samfundet
Emigrantforskningens Främjande.
Bengt Plomgren: "Två grenar Plomgren
fick nya familjerötter".

Årets svenskamerikan 1993 presenteras.
Mats **Sjökvist**: "Emigranter och musi-
kanter", om Carl Petter Pettersson från
Mosserud i **Nyed**, som blev musikanter i
Frälsningsarmens Corps No 2, **Worce-**
ster, Massachusetts.

Charlotte Jalkeus-Andersson: "Sten-
kladd grop i marken emigrantens första
bostad, om Gustaf Höglund från **Färne-**
bo.

Professor **Måwes** alaskamaterial.

Erik Gustavsson: "Emigrantregistrets da-
tabas har över en miljon namn".

Bryggan nr **1993:2**.

Anna **Sandvold**: "Värmländska arbets-
vandringar till **Härjedalen**."

Lena Andersson: "Arne kan fira 40 år
som **släktforskare**", om Arne **Linnarud**.

Bryggan nr **1993:3**.

Carl-Erik **Måwe**: "Tre svenskkolonier i
Alaskas övärld".

Bo Cider: "Högskolan i Karlstad hedrar
L M Ericsson och Harry **Nyqvist**".

Bäfvernytt nr 8, september 1993. En
avrättning 1866 skildrad i Nya **Hernö-**
sands-Posten.

Sture Norberg: Om avrättning i **Stigsjö**
1706.

Bäfvernytt nr 9, januari 1994. Referat
av Folke **Åsén** från "FINNSAM:s höst-
konferens 8-9 oktober 1993". Konferen-
sen hölls på **Hussborg** i Ljungaverk i
Medelpad med rundresa i **finnbygderna**.

Deltagarna kom från Norge, Värmland
samt **södra** och mellersta Norrland. Ur
referatet kan nämnas att Christer Nil-
sson i Karlstad utarbetat ett förslag till
forskarkatalog och att Allan Lewin från
Nyskogagården informerade om den
finnskogakurs han **håller** varje sommar.
Intresserade kan vanda sig till **Maud**
Wedin, Hjältanstorp 4777, 84013 Torps-
hammar.

Diskulogen nr 30, okt 1993. Björn
Lippold **skriver** om "Soldatregister **på**
data".

Rapport från **handledarkursen** i **DISGEN**
med deltagande av bland andra Harald
Persson.

Om **överföring** av **DISGEN**-data mellan
PC och Macintosh.

GF-Aktuellt N 110, sept 1993.

Ian Hamilton: "Vårt gemensamma **arv**".
Ian **har grunnat** på paradoxen att antalet
anor växer hastigt bakåt i **generationerna**
medan befolkningen blir knappare **bakåt**
i tiden. **Anförluster** är förklaringen, det
vill säga **att** kusiner och personer i tredje,
fjärde etc led gifter sig och man **således**
får **samma** person **på** flera **ställen** i an-
tavlan. Sannoliketen att personer **från**
samma **landsända** är släkt är stor.

Gränsposten nr 19, okt 1993.

Gränsbygdens släktforskares tidning,
som bytt **namn** och redaktör. **Man** har
även **gått** över till datorsättning och **har**
åstadkommit en mycket tilltalande pro-
dukt. Man **behåller** AS-formatet.
I sin kommentar av **VärmlandsAnor**
1993:2, så tipsar man om att **Warg-släk-**
tingar, som söks i Anor sökes 176 finns
även i Dalsland.

I en **efterlysning** söker **man** anor till Anna
Persdotter Lidén f **27/6** 1733 i **Karlanda**,
Johan Nilsson Holm f 1318 1807 i **Nyed**
samt Cajsa Forsberg f i Råmen 1802.

Gällivarebygdens Forskarförening nr
1 & 211993.

Ny byteskontakt. Medlemsförteckning
med bland andra en medlem från **Harn-**
marö.

Ture Axelsson **skriver** om "Rånälvsdal".

Heimbygda N 111993.

Tidskrift för läns museet och **hembygds-**
rörelsen i Jämtlands län.

Sten Jacobsson **vid** Härjedalens biblio-
tek: "**Härjedalen** har djupa rötter i Värml-
land". I **ABFs** regi har cirka 1000 arbets-
vandrande värmlänningar registrerats.

JIS-Nytt nr 55, okt 1993.

Kjell Risberg: "**Gästning - våldgästning**
- gästgiveri", historisk **resumé** om lagar
och förordningar samt händelser **kring**
gästgiverier.

JIS-Nytt nr 56, feb 1994.

Erik **J Bergström**: "Gästgiverier - ett
apropå".

Medlemsblad **för** Boden **Överluleå**
Forskarförening nr 211993.

Ny byteskontakt. Ur sockenstämmopro-
tokoll.

Roten nr 41, mars 1993.

Skelleftebygdens Släktforskare.

Ny byteskontakt. Artikel om "Frieri och
bröllop" av **Ernst Westertund(d)**; redo-
gör för bröllops seder i äldre tider.

Runar nr 111993.

Harald Hultengren: "**Östfoldinger** med
svenskt blod", om uppbyggande av re-
gister över inflyttade svenskar.

Släktforskare i Uppland nr 2193.

Bernt Karlsson **skriver** om "Ödestimmen
vid **Jerpset**". Det handlar om ett överfall
den 25 maj 1808 **på** en truppstyrka **från**
Upplands regemente, som hade **trängt** in
i Norge. (**VärmlandsAnor** har fått för-
fattarens tillåtelse att **återge** berättelsen).

Släktforskaren N 111993.

Helsingfors släktforskare. **Jubileums-**
nummer 1973-1993. En sammanställ-
ning över de 20 åren med flera fotogra-
fier.

Släkt och hävd N 211993.

Lars-Hugo **Sundequist** **skriver** om "Mon-
tans släktbibel", en bibel från 1764 med
inskrivna släktredogörelser. **Släktanknyt-**
ningar till Värmland finns.

Ur blad..

Fortsättning från sida 23

Släkthistoriskt Forum nr 4193.

Håkan Skogsjö redogör för ett rånmord på Åland 1748.

Irma Ridbäck skriver om mikrofilmningen i Fränsta av 1900-talets folkbokföring.

Elisabeth Thorsell presenterar det nya landsarkivet i Uppsala.

Rapport från Riksstämman i Luleå.

Släkthistoriskt Forum nr 5193.

Erik Thorell gör en sammanfattning av en undersökning av bibliotekens avgifter för lån av mikrokort.

Olof Cronberg skriver om nödvändigheten att göra regelbunden säkerhetskopieringen ur datorn.

Förteckning över finländska släktforskarföreningen presenteras.

Släkthistoriskt Forum N 1194.

Christopher von Warnstedt skriver om en dalbo, som uppgivits vara 116 år och utreder det med säkerhet rätta förhållandet.

Släkthistoriskt Forum nr 2194.

Hans Gillingstam: "Föreningar i medeltidsgenealogisk litteratur". Han citerar bland annat professor *Bengt Hildebrand* i dennes Handbok i släkt- och personforskning (1961): "Historieskrivning samt biografisk-genealogisk framställning består icke däri, att man anför en gammal obevisad tradition eller litteraturuppgift och säger: motbevisa den om ni kan. Utan vetenskaplig forskning består däri, att man helt avför det obevisade och med ledning av tillgängligt, kritiskt granskat historiskt material bygger upp en på bevisade fakta grundad framställning."

Carl Szabad presenterar en marknadsundersökning: Mikrokortläsare av idag.

Släktspejaren nr 811993.

G Berglund: "Livet kring julen i gången tid".

Värmlandsörnen 1993

Tidning för Kungl Värmlandsregemente och försvarsområde samt kamratförening. Detta är en tidning, som kommer ut årligen och detta nummer är på 52 sidor

i 3000 ex. Det innehåller historiskt intressanta artiklar om Värmlands Regemente vars omplacering från Karlstad till Kristinehamn den 1 juli i år blir historia. Bland innehållet kan nämnas en artikel om Värmlands Fältjägare med återblick till 1787, händelser under andra världskriget, historia kring regementsmusikkåren och idrottsföreningen. Tidningen innehåller flera fotografier tagna under hela 1900-talet. Den produceras av samma producent som gör VärmlandsAnor.

Värmländsk kultur nr 4/1993.

Temanummer om folkbildning i Värmland.

Värmländsk kultur N 611993.

Suzanne Palmquist skriver i "Värmland tar form" om museets historiska utställning 1993. Man visade intressanta föremål, bland annat resterna av kyrkoportalen från Blomskogsstavkyrka från 1100-talet. I kommande utställningar skall man försöka lyfta fram människorna bakom föremålen.

David Vahlström skriver i "Julotta med förhinder" om capellanen Lars Hammarin, som beskänkt av starka drycker kom till julottan 1824 i Södra Råda kyrka.

Arne Linnarud: "Dramatik i Spelnäs" hämtat ur Fryksdals härads domböcker. Händelsen handlar om ett dråp 1637 på Per Jönsson samt änkan Dordi Erikssdotter "brott" att ingå förbindelse med sin mans systerson. Författaren redogör för dåvarande lagstiftning i Kristofers landslag.

Håkan Eles: om Finnkulturcentret i Torsby.

Birgitta Öjersson: om kvinnor arbete vid sidan om järnverket i Hagfors.

Irma Aspelin: "Sunds herrgård i Säffle".
Sven Myhl: om 1770-talets alkoholpolitik med rättsfall ur Färnebo häradsrätts dombok 1772.

Par Rudström: "När Tossebergsklatten rasade", om en händelse 1623 skildrad i Femows Beskrivning över Värmland.

Ådalingen N 311993.

Gunilla Bergwall: "Häxor", om tingsprotokoll från Boteå.

Ådalingen nr 411993.

Kerstin Westin: I "Släktförhållanden" förklaras släktskapstermer (saxat ur Alir Anor).

Åsbo släktblad N 211993.

Gunnel Ling: "Sista avrättningen i Åsbo Härad". Ägde rum 1716 1841.

Märta Friedman: "Iteretur". Om kyrkobokslatin.

Vase - riksintresse

Första sidan visar en bild från Våse. Det är en bild från Väses andra centrum, som kom till när järnvägen dragits och Våse järnvägsstation (se bild i 1992:3) byggts där den ligger i dag.

Det första centret ligger kring Ve (där vag 240 svänger av mot Molkom från gamla E18) och kyrkan. Gamla E18 är en gammal färdväg - hur gammal vet man inte säkert. Intill gamla E18 ligger en av Värmlands 4 kända runstenar.

I Ve ligger ett gammalt kronofogdeboställe samt låg gästgivargård, tillika tingsställe nu hembygdsgård nu beläget nära kyrkan. På andra sidan gamla E18 mitt emot kyrkan ligger de gamla kyrkstallarna. Det är ganska sällsynt med dylika kvarlevor i Värmland. Planer finns att göra om dessa till vandrarhem - en grotesk plan, som helt skulle förstöra kulturvärdet. Det är illa nog med den minigolfbana, som nu ligger intill Stallarna.

Vasebeskrivningen blev mall

Våse är ett av de cirka 1000 riksintressena, som Riksantikvarieämbetet har registrerat. Arbetet leds av riksantikvarie Nils Blomkvist. Syftet är att registrera ett antal miljöer, som bör bevaras och bland dessa är Väses båda centra. Underlaget togs fram länsvis 1988 och beskrivningen av Våse, som gjordes av Karin Bergström, blev faktiskt en mall för hur en sådan beskrivning skall se ut.

Fynd i Varmlandsjord en heraldisk nöt att knacka

Lacksigillet till vänster. Stämpeln, 1,5 x 2 cm, i sin helhet till höger

Någon gång på 1870-talet hittades **vid dåvarande** järnbruket Mölnbacka i Nedre **Ullerud** en liten sigillstämpel i järn. Min mormors far var smed där vid den tiden och enligt släkttraditionen hittades stämpeln under grävning i ett potatis- eller grönsaksland **utanför** smedbostaden.

För några år sedan konsulterade jag heraldisk expertis och fick följande **utlåtande**: "Stämpelskölden visar **två** korslagda (**ryttar**)pistoler av 1550 års modell med mynningsflammar. Vidare **syns två** korslagda värjor av karolinertyp, omgivna av initialerna I P. Sigill och vapen **kan** fastställas till 1750-talet. Vapnet är till sin komposition typiskt svenskt. Sköldemärket finns inte med bland de svenska adelsvapnen, varken bland de introducerade eller ointroducerade. Troligt är att sigillet graverats av en oadlig officer eller ämbetsman".

I och med detta **utlåtande** fick jag en grund att stå på. Men ägaren, troligast

en officer, förblev obekant. Man kan tänka sig att det säkerligen fanns många ridande officerare i rörelse i **gränslandskapet** Värmland vid denna oroliga tid. Stämpeln **kan alltså** ha tillhört en ridande officer som kanske **medfört** den i en **hals- eller klockkedja**, se **utformningen**.

Vem **kan** lösa **gåtan** om stämpeln med de korslagda pistolerna? Hade Selma Lagerlöf eller **memoarskrivaren Lilliebjörn** levat, hade de kanske kunnat hjälpa. Men så ofta när det galler **släktforskning**, har de som kunde ha vetat något redan **gått** ur tiden.

Jag ställer mitt hopp till arkiv, måhända Värmlands regementsmuseum, Nedre **Ulleruds** hembygdsförening eller **släktforskare kan** hjälpa till med en pusselbit.

Mats Sjökvist
Götgatan 2, 4 tr
17230 Sundbyberg

Badhustraffen

Den 16 april hölls **Badhusträff** i den gamla stilen, det vill säga **då några** av medlemmarna höll korta **föredrag**. Harald Persson inledde. Han gav **råd** om hur man skall börja släktforska.

- **Börja** med att fråga äldre släktingar! Ha med bandspelare vid samtalen, var några av **råden**. Man **får** då **grundfakta**, som **man** kan bygga vidare på och framför allt hämtar upp den muntliga traditionen som annars snart går förlorad. Han fortsatte med att redogöra för den tekniska utvecklingen inom **datorvärlden**. Möjlighet att med **datorscanner** läsa gammal skrift är under utveckling.

Bo Cider berättade om de register som finns i Gamla badhuset samt visade runt i **lokaler**. Bland annat visade han **Linus Brodins** bibliotek och det register som **finns** till detta.

Gunnar Jonsson visade en serie diabilder med äldre kartor från Kila och Värmland i övrigt - kartor förvarade hos **Lantmäteriverket** i Gävle.

Lars-Gunnar Sander kåserade **kring** ett par problem i hans egen **släktforskning**, om hur han **får** söka i olika arkiv **både** i Sverige, Norge och Danmark och hur man för olika typer av problem kan **söka** olika vägar. Till exempel hade han en uppgift om en skilsmässa och sökte då i domkapitlets arkiv, **där** de **sökte** personerna var noterade med intressanta uppgifter kring den äktenskapliga konflikten. Vi skall söka inspirera Lars-Gunnar att själv skriva om **händelsen** i **VärmlandsAnor**.

För övrigt var det som vanligt prat släktforskare emellan. Denna form av **träffar**, som anordnades under pionjäriiden, är ett bra komplement till föredrag inom ett speciellt ämne. Efter något eller några **anföranden** att börja med brukar diskussioner **kring** gemensamma anor och problem komma **igång** spontant. **Mötesformen** informella **Badhusträffar** är en bra tradition att hålla vid liv.

BGm

ANOR SÖKES

Till ANOR SÖKES tar vi emot **frågor** om anor och **ättlingar** från alla, som är medlemmar i någon **släktforskarförening**.

204. Jag söker uppgifter om **Ulric Rudelius**, bokhållare på Geijersholms bruk **1805-1825**. Komtroligen från Västergötland. Fick en dotter Bemhardina **3/10 1822** med Stina Nordmark. Föräldrarna **ogifta**. Stina och **Bernhardina** flyttar till NRåda **1825**. **Okänt** vart Ulric tog vägen.

Leif Norén
Angsgatan 4
564 32 Bankeryd

205. Finns det någon som forskat i namnet **Tångring?**

Jan Nilsson
PL 8057
860 20 Njurunda
Telefon 060-321 84

206. Jungfru Elisabet Stenberg gifter sig **22/11 1753** i Karlstad med **sadelmakare Olof Wenerberg**. Av inflyttningsslängden för **1753** framgår att "Mr Rånströms gesell Oluf **Venerberg**" uppvisat attest (det **står** inte varifrån). En Elisabet Stenberg gifter sig omkring **1760**, **okänt** var, med komministern i **Vintrosa(T)**, Per Malmström. Samma Elisabet? I **Vintrosa M** anges hon f **1726** dels i "Munkt" (ev "**Munkf**"), dels i Filipstad. Förgäves **sökt** i **Munktorp** och Filipstad.

Bertil Haslum
Södra Allen 11
852 39 Sundsvall
Telefon 060-11 37 30

207. Jag söker släktingar till

a) **Anders Olsson** f **1828** och **Anna Persdtr** f **1820**. De hade barnen Märta f **1853** (g m Daniel Olsson), **Cajsa** f **1855**, Per f **1859**. Familjen bodde i Lilla **Årbotten** Gunnarskog.

b) **Olof Persson** f **1843** och **Mant Henriksdtr** f **1843**. De hade barnen Johannes f **1870**, Maria f **1872**, **Karolina** f **1875**, Per f **1878**, **Oloff** **1880**, Per **Hilmer**

f **1882**, Hanna Kristina f **1884**, Tilda Natalia f **1888**.

Annika Hermansson
Bergvägen 12
873 50 Vaja

208. Jag söker biografiska uppgifter om **Daniel Bergmark** f **1720** d **1793** i Nedre Ullerud. Var bruksinspektör på Wiksbergs gård och gift tre gånger, 1) g m **Anna Maria von Weinberg** f **1730** d **1763**. Deras dotter **Brita** Sophia var gift med handlanden i Filipstad **Samuel Lalin** f **1742** d **1796**. **Samuels** mor hette **Maria Ahlgren** f **1710** d **1777** i **Åmål**. Sannolikt levde hon som änka i **Åmål** hos sin dotter Katarina Maria g m postmästaren i **Åmål** **Hans Henrik Groth** f **1720** d **1800**.

Jan Tengelin
Thermiavägen 4
671 30 Arvika
Telefon 0570-161 87

209. **Nils Nilsson** f **1828** i **Träskog**, Gunnarskog, emigrerade **1866** tillsammans med sin familj till **Red Wing** i Minnesota. Familjen flyttade sedermera till Douglas County, Mn. **Han** skall på **regeringens** vagnar återkommit till Sverige ett antal gånger för att värva emigranter. Har någon uppgifter om dessa resor som **bör** ha företagits cirka **1880-1900**?

Bertil Grundström
Långgatan 4
573 34 Tranås
Telefon 0140-106 07

210. Jag söker uppgifter om följande personer:

a) **Lars Andersson** f **1822**. **Han** hade en oäkta son **Anders Larsson** f **2416 1850** i **Tväråna Östmark** (min mormors far) med **Maria Ersdtr** f **9/8 1823** i **Halvarstorp Östmark**. Lars gifte sig aldrig med Maria utan med **Kajsa Olsdtr** f **27/10**

1830. **Lars** föräldrar var **Anders Olsson** f **1788** och **Maria Larsdtr** f **1794**. Var var **Lars**, **Anders** och **Maria** födda?

b) Maria **Ersdtr**s mor **Helga Nilsdtr** f **1786**. Var är hon född och vilka var hennes föräldrar?

c) **Maria Abrahamsdtr** f **1732**, g **2616 1757** med **Erik Johansson** f **1415 1727**. Maria dog **13/9 1779** i **Halvarstorp Östmark**. **Var** är hon född och vilka var hennes föräldrar?

Kerstin Sand
V Vintergatan 43
703 44 Örebro
Telefon 019-14 45 37

211. På en loppmarknad i Skoghall, **Värmland**, **fann** jag en gammal bok med Erinran för Skollärare. Vem **känner** igen **Axel Gustaf Cariberg (Carlborg)**? **Hans namn** skrevs in i boken **1862**. Bodde han i Avesta **1862**?

Janet Leffler
Trumberget 5
663 32 Skoghall

SVAR PÅ ANOR

Svar på nr 142, 1991:4

Johan **R** Nordmark dog **1811**. Sara **Lilliebjörn** f i Kristinehamn blev omgift m mjölnaren **Nils Ersson** f **1787** och **flyttade** med honom till **Hammarön 1821**.

Peter Funke

Svar på nr 208, 1994:2

Om postmästare **Hans** **Henrik Groth** står att läsa i **Postkontor** och **postmästare** av **Ernst Grape**, Stockholm **1951**.

Bernhard Granholm

Annons

Finnar i Gräsmark och Lekvattnet

En bok om svedjefinnar cirka 75 släktnamn redovisas 376 sidor, 25 kartor, 60 bilder 2400 i personregister

Pris 210.00 + porto

Av boken Finnar i Väst finns ett mindre antal kvar
Pris 210.00 + porto

Jarl Ericson
Nordmarksgatan 7
671 51 Arvika

Postgiro 96 33 69-4

Annons

VärmlandsAnor äldre exemplar

De flesta av de 10 årens exemplar kan beställas.

Priset är:

Enstaka ex SEK 30.00 NOK 28.00
Hel årgång SEK 90.00 NOK 85.00

Betala in till

Sverige: postgiro 46 96 60-5
Norge: postgiro 0806 1944339

Porto tillkommer
Sverige 2.60 per ex
Norge 9.00 per ex

För hel årgång inget porto!

Värmlands Släktforskarförening

Annons

Östmark (S) Födde 1765 - 1820

4611 födda barn sorterade i Dammordning, Faderordning, Moderordning och Ortsordning.

371 sidor i pryddig A4-pärm med register. Datorhantering av materialet medger även andra sorteringsönskemål.

Säljs av Värmlands Släktforskarförening och beställs hos

Harald Persson
Malmorgsgatan 18
653 40 Karlstad
Telefon 054 - 21 87 77
Telefax 054 - 21 87 77

Pris SEK 240.00 + porto 55.00
Pris NOK 225.00 + porto 58.00

Redaktörens funderingar

Årsmötet avslog motionen att slopa familjemedlemskap. Personligen anser jag detta vara ett klokt beslut. Men motionen hade en poäng och det var att sätta fingret på att vi hade en så oförsämrat låg medlemsavgift som 10:-. Så långt håller jag med motionären helt. Familjeavgiften borde höjts tidigare och i den försumligheten är även jag medansvarig.

För det första så inser man genom att se på föreningens kostnader att ett särskilt familjemedlemskap är välmotiverat. Kostnaderna utgörs till drygt hälften av utgifter för tidningen. Denna fördelning bör alltså ligga till grund för fastställande av en medlemsavgift utan egen tidning. För & t andra skall man respektera varandras åsikter. I en anda av ömsesidig respekt så råder nuvalnighet-vill en samboende bli familjemedlem så går & t bra och vill man delta som ständig gäst så är det också fullt möjligt.

För det tredje, och det är det viktigaste skälet, så har en släktforskarförening en speciell karaktär. Efter att ha varit medlem i snart 10 år, så har jag träffat tillräckligt många släktforskare & att få en bild av hur man tankar i allmänhet. En släktforskarförening skiljer sig från flertalet andra typer av föreningar. Andra föreningar har i regel ett eller flera gemensamma objekt för medlemmarnas intresse i en släktforskarförening har var och en sitt eget forskningsobjekt.

Den typiske medlemmens val av förening styrs inte av den egna bostadsorten utan man är medlem i en förening där förfäderna bodde. Det finns givetvis undantag från denna regel; man kan vara medlem därför att man är allmänt intresserad, för att man vill stödja släktforskningen eller av andra motiv. Dessa motiv är naturligtvis lika goda som något. Men om man tar hänsyn till den "typiske medlemmen", så har det individuella medlemskapet ett så stort värde att vi bör ha de nuvarande medlemsformerna som möjlighet.

BGm

Annons

Värmlandsforskare Sammanställd av Gunnar Jonsson, Säffle

Innehåller namn, adress, telefon för 89 släktforskare som sysslar med släkter med anknytning till Värmland, med ortregister, släkregister och specialregister jämte blankett med ifyllnadsanvisningar

Några få exemplar är kvar.

Sverige: postgiro 46 96 60-5
SEK 20.00 + porto 10.00
Norge: postgiro 0806 1944339
NOK 18.00 + porto 12.00

Kan även beställas:
Harald Persson
Telefon 054 21 87 77
Telefax 054-21 87 77

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning retur med
den nya adressen till:
Värmlands Släktforskarförening
c/o Harald Persson
Malmtorgsgatan 18
653 40 KARLSTAD

B

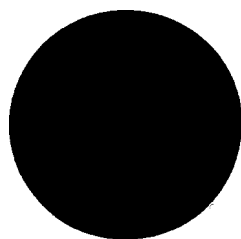
Föreningsbrev

Har du valt din egen
Hustryckare

?

Nu är valet lätt?

Det ar bara att trycka på
KNAPPEN

Ramgatan 7, 653 41 Karlstad, Telefon 054-15 66 75

Värmlands mesta fullservicetryckeri?